המודיע

בטאון אגודת ישראל העולמית — ירושלים

בס"ד יום ד', פ' ואתחנן י' מנחם־אב מ"ז (5 באוגוסט 87)
דף היומי: בבלי — בבא בתרא פ"א; ירושלמי — גיטין ט"ו

שנה ל"ח גליון 10858
45 אג"ח כ' מע"מ

הוסר העוצר במרכז עזה - הרצח היה מתוכנן ובוצע ע"י מספר מחבלים

הוכנו מראש אמצעי מילוט ואבטחת דרכי מילוט ★ 10 נותרו במעצר ★ בחיפושים נתפסו אלות, סכינים ואמצעי לחימה

העוצר במרכז עזה הוסר אמש בשעה 8, למעט סביבת הרצח של קצין צה"ל סרן רון טל הי"ד. הלילה נפתחה רצועת עזה ליציאת תושבים לשטח ישראל ולהפלגת כלי שיט מחופי הר־צועה.

אלוף פיקוד הדרום, יצחק מרדכי, אמר, שעל הסרת העוצר וההסגר הוחלט, לאחר שכבר בוצעו כל הפעולות, בעקבות הרצח, שחייבו נקיטת צעדים אלה כלפי האוכלוסיה האזרחית.

האלוף מרדכי גילה, שבמהלך פעולות אלה נתפסו מספר אלות וסכינים וכן אמצעי לחימה. האלוף מרדכי ציין, שלדעתו בוצע רצח הקצין בידי חוליה ובכל מקרה, בידי יותר מאדם אחד.

עוד אמר, שמשעת הרצח בצהרי יום א' ברחוב אל ואחדה בעזה, ערכו כוחות הבטחון באזור פעילות עניפה ומגוונת לגילוי הרוצח, או הרוצחים. פעילות זו כללה סריקות, חיפושים, חקירות, פעילות הסברה בקרב נציגי האוכלוסיה האזרחית, שנקראו להשתתף במאמצי החקירה ופעילויות רבות אחרות.

"היום, על רקע הערכה שלנו, שמיצינו את כל הפעילות שחייבה לקיים עוצר במרכז העיר וסגירת היציאה של התושבים מהרצועה ביבשה ובים, החלטנו להסיר את העוצר וההסגר ועתה אנו מעבירים את הנתונים שאספנו ומרכיבים מהם תמונה מלאה יותר להמשך החקירה", אמר האלוף מרדכי. הוא הטעים שוב, שהעוצר וההסגר על הרצועה הוטלו שלא כצעד ענישה, כי אם לביצוע אותן פעולות הכרחיות של כוחות הבטחון בעקבות הרצח וכי גם לא היתה כוונת ענישה כלפי אוכלוסיה, שמרביתה כלל אינה חשודה בביצוע הרצח.

יחד עם זה מסר האלוף מרדכי, שבקטע באזור הרצח ברחוב אל ואחדה ובשתי סימטאות סמוכות, יימשך העוצר גם הלאה. הוא נימק את המשך העוצר בכך, שתושבי אזור זה הבחינו ברוצח, או ברוצחים ולא דיווחו, או העידו על כך עד כה. האלוף מרדכי אמר: "לא יתכן שאיש מבין תושבי קטע זה של הרחוב או הסימטאות לא הבחינו ברוצח, או בחשוד, בעת הגעה למקום, בביצוע הפיגוע עצמו או בשעת מנוסה ואיני מעלה על הדעת, שנסיר מהם את העוצר, כל עוד לא קיבלנו עדויות מהם בקשר לכך". הוא אמר, שלדעתו ביצעו את הרצח אנשים אחרים, או לפחות יותר מאדם אחד. זאת באשר על פי תחקיר הארוע, היה תיכנון לפעולת הרצח, שכוון נגד אזרח או חייל ישראלי והפעולה הצריכה הצבת תצפית, הכנת אמצעי מילוט ואבטחת דרכי מי־לוט ועוד דברים, שחייבו שיתוף של יותר מאדם אחד".

אלוף פיקוד הדרום דחה את הסברה, שצה"ל נותן עדיפות לפיענוח רצח קצין צה"ל, ברמה גבוהה יותר משל רצח אזרחים ישראליים, בשל היות הנרצח קצין צה"ל. לדבריו, פוענחו עד כה כל מקרי הרצח הישראלים בעזה והוא מקווה, כי גם רצח האזרח ג'רוסי ממושב מלילות לפני חודש וחצי ורצח סרן טל, יפו־ענחו גם הם והחקירה תמשך עד אז, כפי שנמשכות הפעולות לגילוי חמשת המחבלים שברחו מכלא עזה וטרם נתפסו.

עוד מסר האלוף מרדכי, שנ־ערכו פניות לאוכלוסיית הרצועה, באמצעות שייחים, מוכתרים, מנהיגים ובקריאות ברמקולים והוסבר הצורך בשיתוף פעולה עם כוחות הבטחון לאיתור הרוצחים. זאת כדי לאפשר חיים סבירים לאוכלוסיה האזרחית, שברובה אינה מעורבת במעשי טרור.

על הודעת אש"ף, כי "כח 17" אחראי לרצח הקצין, אמר האלוף מרדכי: "הם נוטלים על עצמם אחריות לכל פעולת טרור, אך אין זה מצביע שאכן כך הדבר. עוד מוקדם לקבוע אם היתה זו פעולה של ארגון כלשהו, או התארגנות מקומית לפיגוע". יחד עם זה הט־עים האלוף, שהיתה זו התמודדות בפעולת טרור, בשל התעוזה הד־שימוש בנשק חם וכן בשל הביצוע במקום סואן ותקיפת קצין צה"ל, כשברור שהוא היה חמוש. זאת בניגוד לרצח ג'רוסי, שהיה באזור לא סואן ואולי מתוך הנחה, שהמנוח לא היה חמוש.

עתה נותרו במעצר רק 10 אנ־שים מתושבי סביבת הרצח, לאחר שבתחילה נחקרו מאות אנשים ולאחר מכן נותרו עשרות רבות במעצר והם שוחררו בסיום חקירתם. (עתי"ם)

שר המשטרה התנצל בפני כ"ק האדמו"ר מפיטסבורג

חסידי פיטסבורג דורשים העמדה לדין של הא־חראים למעשה ופיצויים

שר המשטרה, חיים בר לב, התנצל אתמול בפני כ"ק האד־מו"ר מפיטסבורג שליט"א על התקרית שארעה בליל שבת באולם "מלכי ישראל" בירושלים.

כ"ק האדמו"ר שליט"א השיב לשר: "זה לא בידי. הדבר גרם רעש בכל העולם, לגבי התנצלות צריך לשבת יחד עם הועד ולראות מה ניתן לעשות. מחמת צום תשעה באב קשה להרחיב את הדיבור אך יש צורך לדבר".

יו"ר הנהלת חסידות פיטסבורג, הרב י. סגל, אמר, כי חסידות פיטסבורג לא תעבור לסדר היום על פעולת המשטרה וכי היא אינה מסתפקת בהתנצלות השר בא־מצעות הטלפון. יו"ר הנהלת פי־טסבורג דרש להעמיד לדין את האחראים להתנהגות המשטרה ואת השוטרים שפעלו במקום. הוא פנה לשר המשטרה ואמר, כי הוא צריך לבוא אישית לאדמו"ר ולה־תנצל בפניו באופן אישי. כמו כן הוסיף הרב סגל, שהמשטרה צרי־כה לשאת בפיצויים על נזק ברכוש ובעגמת הנפש שנגרמו למשתתפי ארוע ליל השבת.

הרב סגל חלק על טענת המ־שטרה, שלא היה שימוש בגז מדמיע בתוך האולם. לדבריו, נמצאו בתוך הבנין שאריות של פצצות גז, שמוכיחות כי המשטרה אכן השתמשה בגז מדמיע בתוך הבנין.

משלחת מטעם חסידי פיטס־בורג נפגשה אתמול עם עוזר שג־ריר ארה"ב בישראל ודיווחה לו על ארועי ליל שבת והתנהגות של המשטרה. ראשי חסידי פי־טסבורג הביעו בפניו את הזדעזעותם, ועוזר השגריר הבטיח למ־שלחת, שיארגן פגישה בין משלחת חסידי פיטסבורג ובין שגריר ארה"ב בישראל, תומס פיקרינג, לקראת סוף השבוע.

עליה ניכרת במספר המדינות (וישראל בכללן) המספקות נשק לצדדים במלחמת המפרץ

בון — מספרן של המדינות המספקות נשק לצדדים במלחמת המפרץ הפרסי עלה במידה ניכרת בשלוש השנים האחרונות, כאשר מספר ספקיותיה של איראן הוכפל, ואילו מספר הספקיות של עיראק הצטמצם — על כך מסר אתמול מומחה בינלאומי לסחר בנשק.

ואלטר שטוטצלה, מנהל המכון הבינלאומי לחקר השלום שבשטוקהולם, הביע את הדעה, כי עלית מספרם של ספקי הנשק מצביעה על כך, כי אמברגו שיוטל ע"י האו"ם לא יוכל לשים קץ למלחמה.

בהמשך דבריו ציין שטוטצלה: "בשנת 1984 סיפקו 19 מדינות נשק לעיראק — ואילו היום הצטמצם מספרן לתשע בלבד. באותה שנה סיפקו 11 מדינות נשק לאיראן, ואילו היום עושות זאת 16 מדינות". בין המדינות המספקות נשק לאיראן לבדה מנה שטוטצלה את ישראל, אלג'יריה, ארגנטינה, קנדה, קניה, דנמרק, פינלנד, דרום־קוריאה, לוב, מקסיקו, טיוואן, סינגפור, סוריה, טורקיה, וייטנאם ותימן.

שטוטצלה הוסיף וסיפר כי סין העממית הינה כיום ספקית הנשק העיקרית לאיראן ולעיראק כאחת. לעיראק מעבירה סין נשק דרך מצרים, ולאיראן — דרך צפון קוריאה. כלל הכנסותיה של פקין מאספקת נשק זה מסתכמות היום ביותר ממיליארד דולר.

איראן לבדה ייבאה נשק ביותר מחמישה מיליארדי דולר מאז החלת המלחמה.

אספקת הנשק לעיראק מאז שנת 1980 נאמדת בשווי שבין חמישה ותשעה מיליארדי דולר (ע"ר).

שני חיילי יוניפי"ל נפצעו ביריות צה"ל

סיירו באזור הבטחון ללא תאום עם צה"ל

שני חיילי יוניפי"ל מהכוח הנורווגי נפצעו קל ביום שני בלי־לה, מירי של כוח צה"ל שהיה בסיור שיגרתי בגזרה המזרחית של אזור הבטחון בדרום לבנון.

כתב עתי"ם שלמה חודר מוסר, כי התקרית ארעה אחר חצות. כוח של צה"ל הבחין בתנועה רגלית חשודה בקירבת גבול אזור הבט־חון. הכוח פתח באש לעבר הדמ־ויות ובסריקות שהיו לאחר מכן התברר כי בכוח הרגלי היו חיילי יוניפי"ל, שסיירו באזור ללא תאום עם כוחות צה"ל, כפי שמקובל.

רופא ישראלי טיפל בפצועים, שאחד מהם נפצע ברגלו ושני נפצע בידו. הם פונו לבית החולים של האו"ם בנקורה.

התקרית נחקרת ע"י צה"ל.

יחידות הקישור לאו"ם מקיימת קשר הדוק עם מפקד יוניפי"ל בנושא הארוע.

לכתב עתי"ם נודע כי עם היו־ודע דבר התקרית התקשר אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד, למפקד יוניפי"ל הגנרל אגלונד, וסיכם אתו כי הנושא ייחקר במהירות ואם יימצאו אשמים הם יטופלו כמקובל.

בתגובה לידיעות על הטיל "יריחו" של ישראל:

עירק ערכה ניסוי מבצעי בטיל ארוך טווח המסוגל להגיע לכל מקום באיראן או ישראל

"הניסוי המוצלח" לפי הודעות העירקים נערך ביום שני בבוקר ★ הטיל יכול להגיע למרחק 600 קמ"ש ★ אין ידיעות על מערכת ההנחיה של הטיל וכן סוגי התחמושת שהוא מסוגל לשאת ★ גורמים בטחוניים בישראל: העירקים עוסקים זמן רב בפיתוח טילים — אך קשה להעריך מתי יעברו לשלב הייצור

מאת סופרנו הצבאי

העירקים ביצעו ביום שני בבוקר ניסוי ראשון מסוגו בירי טיל ארוך טווח שמדעניהם בבגדד עובדים על תכנונו זה שנים אחדות. כך הודיע אמש דובר עירקי.

כלי התקשורת בבגדד הראו את הטיל בעת ניסוי הירי שלו והשדר דווח כי, כל שלבי הניסוי עברו בהצלחה מרובה והמטרה אליה כוון הטיל נפגעה בעת הניסוי בדיוק בהתאם למתוכנן. לא נמסר היכן בדיוק בוצע השיגור וכן לא נמסרו פרטים על התחמושת שהטיל מסוגל לשאת. נמסר רק, כי טווח הפגיעה המירבי של טיל זה, הוא כ־600 ק"מ.

זה זמן רב, שהעירקים במקביל למאמצים שהם עושים בתחום הגרעיני, מייחדים משאבים רבים לנסיון לייצר כלי נשק ארוכי־טווח, בעיקר כדי שיוכלו להשתמש בהם לפגוע במטרות בעומק השטח האירני, מדינה עמה היא נמצאת במלחמה זה שמונה שנים. בעבר רווחו השמועות על נסיונות של בגדד לרכוש טילים כאלו, אך גם מוסקווה וגם מדינות מערביות סרבו למכור טילים כאלו למימשל העירקי בשל סרוב זה פיתחו המדענים בבגדד תעשיית נשק עצמאית וכמה מהם יצאו למפעלים שונים בעולם, כדי להרחיב ולהעמיק את ידיעותיהם בתהליכי הייצור של רקטות וטילים.

ידי הטיל הנסיוני שהיה השבוע, מעיד על הצלחתם של העירקים להגיע לבניית טיל משלהם.

גורמים בטחוניים בישראל אמרו אמש, כי אין משום הפתעה בעצם ההודעה, שכן היא היתה צפויה, אך קשה לדעת כמה זמן עוד יעבור בין השלמת התכנון הניסויים ליום שבו ייצרו העירקים טילים מבצעיים, עוד אמרו, כי לעת עתה אין כל מידע באשר למנגנון ההנחיה של הטיל ולהתחמושת שאפשר להרכיב בראשו.

יצויין, כי הטווח של 600 ק"מ, שעליו נמסר אתמול כי הוא הטווח המירבי של הטיל העירקי החדש, מאפשר, תיאורטית, לעירקים פגיעה בכל מקום בתחומי מדינת־ישראל, אם ישוגר מהמדבר המערבי, או במרבית שטחה של אירן ובכלל זה עיר הבירה טהרן, המרוחקת כמה מאות ק"מ מהגבול העירקי.

ההודעה העירקית על הניסוי בטיל באה בתום שבועיים של פרסומים רבים שהיו בארצות־ערב על טיל "יריחו" אותו מייצרת לפי פרסומים מערביים התעשייה הישראלית.

לידיעות נתלוו דברי פרשנות רבים וחששות מפני מתקפה אפשרית של ישראל נגד ארצות ערב שכולן מצויות היום בטווח ה"יריחו".

יתכן איפה, שיש קשר בין הפרסומים האלו לעיתוי ההודעה העירקית. מכל מקום אין ספק, כי "הטיל העירקי" מכניס את המזרח התיכון לעידן הנשק ארוך הטווח החדש ומקנה מימד שלא היה עד עתה לעימות במפרץ הפרסי.

שבועון צרפתי: פריס הבטיחה לסייע לעיראק בשיקום הכור שנהרס ב־1981

פריס — השבועון הצרפתי המאפיירי "לה קאנאר אנשיינה" מסר אתמול כי צרפת הבטיחה לעיראק לסייע לה בשיקומו של כור המחקר שנהרס בשנת 1981 בהפצצת חיל האוויר הישראלי.

השבועון, המתמצא בדרך כלל היטב בענייני בטחון, אושש את טענותיו בפרסמו קטעים מתוך מה שהגדיר כשדר חשאי מאת ראש הממשלה הצרפתי, ז'אק שיראק, לנשיא עיראק צדאם חוסיין. לדברי השבועון הועבר השדר בחודש יוני ע"י השר הצרפתי לסחר־חוץ, מישל נואר.

ארה"ב לוחצת על שמיר להסכים לועידה בינלאומית

אחד מעוזרי שולץ עומד להגיע לדיונים עם ראש הממשלה ★ חוגי שמיר: תוצאה של לחצי פרס

מאת סופרנו המדיני

מגני וגמור עם ארה"ב לא להניח את ההזדמנות הנוכחית והיא תמשיך לעשות כמיטב יכולתה לקדם את תהליך השלום. לדעתה יש בהסכמתו של חוסיין להשתתף בועידה בין לאומית יסוד להסדר שלום מקיף באזור — כך הודיע שר החוץ האמריקאי, שולץ, בשיחת היכרות עם השגריר הישראלי החדש בארה"ב, משה ארד.

בשיחתו הסביר שולץ, כי למרות הפקפוקים שהיו לו בראשונה לגבי הועידה הבין לאומית, והוא אף נמנע מלגלות תמיכה מוצקת בועידה זאת, הרי לאחר שיקול יסודי הגיע למסקנה שאסור להמשיך בקפאון, ויש לעשות כדי להפשיר אותו והדרך היחידה היא הועידה הבין לאומית.

שולץ הודיע לארד, כי כבר בימים הקרובים ישגר לישראל אחד מעוזריו, [illegible] הבכיר, אך את צ'ארלס היל, שעבד בשעתו בשגרירות האמריקאית בתל־אביב, מתוך נסיון להפיג את חששותיו של ראש הממשלה שמיר מפני ועידה כזאת.

פקיד זה ידון עם שמיר בפרוטרוט על כל נקודת פקפוק שהועלתה על ידו בקשר לועידה הבינלאומית ויבטיח לו את עזרתה של ארה"ב, גם בצורת מזכר כתוב חתום, שעמדותיה של ישראל לא יפגעו בשום פנים ובמקרה שייעשה כל נסיון לכפות על ישראל פתרון שלא לרצונה, תפסיק ארה"ב בו ברגע את השתתפותה בדיונים.

עד לפני כחודשיים רצה שולץ עצמו להגיע לישראל, אולם כל עוד התנהל הויכוח בין המערך והליכוד לא רצה להפגין מעורבות בולטת. כיון שעברה כבר תקופה ארוכה ולא נראים כל סימני התקרבות בין העמדות, רואה ארה"ב חובה לעצמה להתערב בדבר, מחשש שבריה"מ, שכבר זכתה להישגים מרשימים בהתערבותה באזור, תדחוק לחלוטין את רגליה של ארה"ב ותגרום לצמצום השפעתה באזור.

מחוגי ראש הממשלה צויין, כי ישראל תקבל ברצון כל נציג אמריקאי וראש הממשלה יסביר לו במפורט את עמדתו. לדעתם, יימנע שולץ מהפעלת לחץ על ישראל, למרות שהוא נתון בלחץ כה מצד שר החוץ שמעון פרס.

כן נכנסה למערכה ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, אף היא לפי בקשתו של פרס. בביקורה האחרון בוושינגטון תבעה נמרצות מהממשל, שהוא היחיד היכול להפעיל את השפעתו על שמיר בענין זה.

ישראל "מנתקת מגע" עם החוקרים בפרשת פולארד

בית המשפט האמריקני הכיר בחסינות הדיפלומטית של קמחי ושווימר

מאת סופרנו המדיני

ישראל הודיעה לוושינגטון שלא תשתתף עוד פעולה עם החוקרים האמריקאיים, המוסיפים לדרוש בפרשת פולארד שכן היא רואה את העניין כסגור ולא תסכים שנציגיה ייחקרו ע"י חוקרים אמריקאיים.

עמדתה התקיפה של ישראל שהו־עברה בימים האחרונים לוושינגטון מבוססת על נצחון ישראלי בעניין זה בבית המשפט הפדרלי. התובעים במשפט פולארד חזרו ותבעו, שהפקידים הישראלים ייחקרו על ידם, ובין היתר הזכירו את שמותיהם של מנכ"ל משרד החוץ לשעבר, דוד קמחי, הרמט־כ"ל לשעבר, משה לוי, וכן התע־שיין אל שווימר. בהחלטה עקרונית שפורסמה רק שלשום, הכיר בית המשפט האמריקני בזכויות החסינות הדיפלומטית של קמחי ושו־ימר, שלא להיחקר בעניינים שעסקו בהם בתוקף מעמדם הדיפלומטי.

הרמטכ"ל לשעבר הביע נכונות להיחקר ע"י האמריקאים, אולם ממשלת ישראל אסרה זאת עליו. כזכור, אסרה ממשלת ארה"ב את כניסתו לשיטתה, למרות שרצה להשתלם בארה"ב. לבסוף בחר להשתלם באחת ממדינות אירופה.

רבבות אירנים מ"משמרות המהפכה" התפרסו בחוף מיצר הורמוז

טהרן מזהירה מפני התקרבות אוניות מלחמה זרות ל"אזור האימונים" במפרץ

לונדון — איראן הזהירה אתמול אניות מלחמה זרות מלהתקרב אל אזור האימונים הימיים שמבצעים המשמרות המהפכנים, "אחרת אנו נתמודד איתם בתוקפה".

סוכנות הידיעות האירנית מסרה, כי עשרות אלפי אנשי "המשמרות המהפכנים" התפרסו לאורך החוף בצד האירני של מיצר הורמוז לקראת האימונים הימיים שהחלו ביום שלישי.

מפקד המשמרות המהפכנים אמר, כי 55 דיוויזיות של מתנדבים משלושה מחוזות ישלו חלק בתמרונים, שהשם המבצעי שלהם "שאהדאת".

בידיעה נאמר, כי אוניות מלחמה זרות הוזהרו מלהתקרב למים הטריטוריאליים של איראן, כדי להימנע מהתמודדות עם כוחותיה.

לארה"ב יש היום תשע אוניות מלחמה באזור המפרץ הפרסי, כמה מהן עוסקות בליווי שיירות של מיכליות לכוויית וממנה.

גם לסובייטים, לצרפת ולבריטניה יש אוניות מלחמה באזור.

מקורות חברות הספנות אמרו, כי עד כה טרם נמסר על תקריות כלשהן כתוצאה מן התמרונים האלה.

כמו כן, ארבע עד חמש אוניות מלחמה עברו אתמול דרך מיצר הורמוז ללא תקלה.

המקורות ציינו, כי התמרונים מתקיימים בתוך המים הטריטוריאלים של איראן, צפונית לתעלת המים העמוקים, העוברת במיצר מול כף עומאן.

סוכן חברת ספנות התבטא, כי "עד כמה שידוע לנו, זה תמרון צבאי שיגרתי, שאין בו משום התערבות בספנות המסחרית".

איראן הכריזה על תחום מים טריטוריאלים במרחק של קרוב ל־20 ק"מ. (ע"ר וע"צ)

נפתח שלב ראשון של התימרונים האירניים

טהרן — "משמרות המהפכה" האירניים פתחו אור לאתמול בשלב הראשון של תימרונים ימיים, המתנהלים במימי מיצר הורמוז — על כך מסר רדיו טהרן.

מפקד בכיר של כוחות "משמרות המהפכה" עמד על "האופי הרציני" של תימרונים אלה.

ממפקדת "משמרות המהפכה" נמסר, עוד, כי תימרונים אלה, מבוצעים ע"י כוחות ימיים של "המשמרות" וע"י אוכלוסי המחוזות הדרומיים של איראן, וכן בהשתתפות 4 דיוויזיות שריון וכוחות אוויר והנדסה.

מטרת התימרונים היא להגביר את בטחון גבולותיה הדרומיים של איראן, תוך הדגשת ההגנה על החופים ועל איים אירניים בים עומאן ובמפרץ הפרסי (ע"צ).

חילופי האשמות בין שגרירי סעודיה ואירן בוושינגטון

וושינגטון — שגרירי איראן וסעודיה הקדישו זה את זה כשר קרנים בכלי התקשורת האמ־ריקנים והחליפו האשמות בקשר לאלימות שהתחוללה במכה.

השגריר הסעודי, הנסיך באנדר בן־סולטאן, אמר, כי "המשמרות המהפכנים" האירנים עמדו מאחורי ההתפרעויות בעיר, אשר בהן נהרגו מאות בני אדם.

הוא אמר כי רבים ממקרי המוות אירעו כתוצאה מריצות בהלה, שהאירנים נסוגו מפני משטרת סעודיה.

לעומת זאת טען השגריר האירני בוושינגטון, ראג'אי חוראסאני, כי המשטרה הסעודית פתחה באש על האירנים "בתרגיל עצוב של השמדת עם".

חוראסאני הזהיר, כי אם שלטונות סעודיה לא ילמדו לקח ולא ימנעו מעשי אלימות כאלה, "מישהו יפסיק את מעשי האלי־מות". הוא לא היה מוכן להבהיר את דבריו.

"הם שקרנים. הכל יודעים זאת", אמר חוראסאני על השגריר הסעודי ועל פקידים סעודים אחרים. (ע"ר)

● רמת־עמון — ירדן מנהלת מגעים לפיוס בין סוריה ועירק, בעקבות פרשת הפלת מטוס סורי, שחדר בטעות לתחום האווירי העירקי. (ע"צ)

"גאז פרינס" יצאה ממיצרי הורמוז וממשיכה ליפן

כווית — מיכלית הגז הכו־וייתית "גאז פרינס", המניפה את דגל ארה"ב, יצאה מים שבמאן ועשתה אתמול את דרכה לעבר יפן — על כך נמסר ממקורות ספנות בכווית.

המיכלית בת 46,723 הטונות, ובה מטען של גז בוטאן וגז פרופאן נוזליים, עברה ביום ב' בשלום את אזור הסכנה של מיצר הורמוז.

תת האדמירל הארולד ברנלנסן, מפקד כוח המשימה האמריקאי באזור סיפר לעתונאים השוהים באנית הדגל "לאסאל", כי במשך 4 השעות של מעבר המיכלית במיצר הורמוז, הובחנה "פעילות מוגברת של כלי שיט" לאורך חופי איראן.

"אולם לא קרה שום דבר מד־איג: כלי השיט לא יצאו אל מימי המיצר, ולא ראינו בהן סכנה לש־יירה", הוסיף ברנלנסן. (ע"צ וע"ר).

72 מתו מגל החום ארה"ב

וושינגטון — גל חום הפו־קד את ארה"ב מזה שבועיים גרם למותם של 72 אנשים.

השבוע הגיעו הטמפרטו־רות ליותר מ־40 מעלות צלזיוס במקומות רבים בדרום ארה"ב. וחוששים שבאלבאמה הגיע הטמפרטורה עד 43 מעלות צלזיוס (ע"צ) (ראה ידיעה בעמוד ד').

נורווגיה דורשת מישראל "הסבר מלא"

אוסלו — נורווגיה מחתה אתמול בתוקף בפני ישראל לאחר ששני חיילים נורווגיים בכוח יוניפי"ל נפצעו בלבנון באש ישראלית.

ממשלת נורווגיה דרשה מי־שראל "הסבר מלא" על סיבת התקרית ונסיבותיה — אמר דובר של משרד החוץ הנורווגי, בהו־סיפו, כי ממשלתו מתייחסת לתקרית ברצינות רבה. (ע"צ)

שר הבטחון מביע צער על פציעת החיילים הנורבגיים

שר הבטחון, יצחק רבין, הביע אתמול צער על התקרית שהיתה בדרום לבנון, אשר במהלכה נפצעו שני חיילי יוניפי"ל מנורבגיה.

רבין הוסיף, כי תקריות מסוג זה עלולות להתרחש בשל המת־חות השוררת באיזור, שאינה מא־פשרת למנוע כליל תקריות כאלה. (עתי"ם)

פרס נועד עם ראש עירית בית לחם

מאת סופרנו המדיני

שר החוץ שמעון פרס נועד אתמול עם אליאס פרייג', ראש עירית בית לחם, העומד לצאת לחופשת קצר.

אליאס פרייג' נמנה בין האישים המרכזיים ביהודה ושומרון הקרובים ביותר למלך חוסיין, ויש להניח כי פרס מסר לו על הסיכויים לכינוס הועידה הבין לאומית, מתוך תקוה שחוסיין לא יחזור בו מההסכמה שנתן בשעתו בדבר הסידורים הסכמים לועידה הבין לאומית.

דובר משרד החוץ ציין, כי בשיחה נידון גם המצב בשטחים.

תחזית מזג האויר

תחזית מזג האויר להיום: עליה קלה בטמפרטורות. גובה הגלים: 40 עד 80 ס"מ.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 20 עד 32, תל אביב 24 עד 31, חיפה 24 עד 33, באר שבע 22 עד 35, צפת 20 עד 32, טבריה 24 עד 36,

קול בכי ומספד בירושלים

לקראת השלושים להסתלקותו של אביר הרועים, שר התורה, גאון ישראל והדרו, משרידי דור דעה ומקימי עולה של תורה בארה"ב מרן הגאון

רבי **יעקב יצחק הלוי רודרמן** זצוקללה"ה

ראש ישיבת "נר ישראל" בבולטימור ומראשי מועצת גדולי התורה באמריקה

יתקיים **מספד תמרורים**

אי"ה מחר, יום חמישי. פרשת ואתחנן, בביהכנ"ס הגדול "היכל שמואל" בקרית מטרסדורף, רחוב פנים מאירות 1, בשעה 8.45

יספידוהו: הגאון הגדול רבי **דוד ליפשיץ** שליט"א אב"ד סובלאק, נשיא "עזרת תורה"

הגאון הגדול רבי **מאיר צבי ברגמן** שליט"א ראש ישיבת הישב"י בני ברק

הגאון הגדול רבי **שמואל קמינצקי** שליט"א ראש ישיבת פילדלפיה בארה"ב

תלמידי ישיבת "נר ישראל"

תפילת מעריב בשעה 8.30

הקמת מצבה

במלאת שנה להסתלקות, בעלי אבינו וסבנו, עטרת ראשנו

הר"ר **אברהם יהושע ראטה** זצ"ל

מבערעגסאז־מלמה שודריה

נעלה לקבר בהר הזיתים ביום חמישי י"א מנ"א בשעה 17.30

משפחות

רוט, רוזנגרטן, קעניג

סופר טקס (צומת) רש"י 12 בני ברק

מבצע גדול על גמר המלאי חלוקים לנערות וילדות

בהנחה של 20%

ממחיר בית חרושת

חלוקים לנשים במבחר

42—30 **שקל**

להתראות

קורס לגרפיקה ציור רשום ואיור

ברמה גבוהה לרציניות בלבד

02־381998

לבית ספר בית יעקב במכסיקו סיטי

דרושה מנהלת חינוכית

דוברת ספרדית

לפרטים טל. 705070 בין השעות מ־14.00 — 16.00, מ־21.00 — 23.00

לבית ספר בעמנואל

דרושות מנהלות

עם נסיון בעבר

תנאים טובים גם לבעל

לפנות טל:

052־921431

מאנגליה!

מבחר ענק של בגדים יפיפיים לנשים (עד מידה 52 להריון)

לנערות לילדות

לתינוקות בגדים ונעליים כובבתיים! חלוקים

הערב

(י' באב) וביום חמישי

רצוף מ־10 בבוקר עד 22

ובמוצש"ק בני ברק אשלג אבן גבירול 4 (ע"י סוקולוב) 788449

חבל להחמיץ

מכירה ענקית

● חולצות חורף חדישות
● חולצות קיציות מיוחדות
בגדי בנים (עד 4T)
● חליפות בנים 6 — 14
● בגדי בנות ● מפות

בפינת הזול

בגדי תינוקים/ות עד 10 ש"ח וצעצועים בימים ד' י' מנ"א, מוצש"ק פר ואתחנן, יום ב' י"ד מנ"א בין השעות 20.00 — 23.00

ברח' דמשק אליעזר 7 בני ברק דירה 8

התפנה בעל תפילה

עם רקע חזני

לימים נוראים הבעל"ט

(גם בעל תוקע)

טל. 052־921431

אברך

חליפות לבחורי ישיבות ואברכים

רח' מלכי ישראל 5 מעלה, (בפסאז')

חליפות ארוכות בגזרה מעולה

חליפות

בגיר

ב־22% הנחה

או 3 תשלומים + 5% הנחה

מבצע חסר תקדים

תספורת 7 ש"ח

רח' חבקוק 8 בני ברק ק"ב

משעה 1.00 — 9.00 לפנה"צ והיום יום ד' משעה 3.00 אחה"צ

אולמי שיר־ניסל

רח' ירושלים 13 פינת ר"ע ב"ב טל. 03־702913

האולם המוכר בעיר

הסעות מכל קצוי העיר ומירושלים ואשדוד עד למקום

כנר אומן

נוגן־שיעורים פרטיים בכינור ומנגן בשמחות

03־5740926

סוף לג'וקים

בבית ובעסק

הדברה מוקם

03־424244

PRINCESS

"הפרינצעס" מגיעה!

פרטים ביום ו'.

בס"ד

מפאת שיבושים בדואר הרינו להודיע כי חתונת בנינו היקרים שיחיו'

תתקיים מחר יום חמישי י"א אב (6.8.87)

בשעה 6.30 בערב (לפני השקיעה) באולמי "הפצדי" רח' ירמיהו 27 רוממה ים

יברוב — פריימן

בס"ד

ישיבה לצעירים **"עטרת משה"**

רח' ירושלים 6 בני ברק

הננו להודיע בזה להורים אשר מפאת סיבות כלשהם לא הגיע אליהם הפרטים בקשר לרישום בניהם שנתקבלו לישיבה, שיואילו נא לפנות למשרד הישיבה ברח' אבן גבירול 28 (פינת רח' רמב"ם 39)

מחר ביום חמישי י"א מנ"א בין השעות 9.00 עד 12.00 לפנה"צ ע"מ לסדר הרישום הנצרך להנהלה

המועמדים להתקבל כתלמידי הישיבה ועדיין לא קבלו תשובה בכתב מתבקשים להתקשר בהקדם ל—: ראש הישיבה

הגאון הרב **חיים קורנברג** מימון 8 טל. 709530

הרב הגאון הרב **צבי צביאלי,** יהודה הלוי 24 טל. 795949

המשגיח הרוחני הגאון הרב **יעקב פישר** הרצוג 29 טל. 793791

בברכת הצלחה
וביקרא דאורייתא ההנהלה

מה היום מיומיים

אפיקי מים

היום יום ד' **- אחרי הצום**

רחצת לילה לגברים ב־7 ש"ח בלבד

בין השעות 22.00 — 18.00

לנשים — היום מ־17.30 — 13.30

הסעות ירושלים:

יציאה 12.00, 16.30

חזרה 18,00, 20.30, 22.00

שימו לב, תחנת היציאה במסלול א' בירושלים היא, ברח' שטראוס 16 ע"י מוניות גאולה והתחנה שניה ברח' יחזקאל פינת עזרא (ולא כפי שפורסם)

יתר התחנות במסלול א' הוא במסלולים הנוכחים כפי שפורסם!

מאשדוד יציאה, 17.30 חזרה 21.15

מרחובות יציאה: 13.45, 18.30 חזרה 18.00, 21,15

מסלולי ההסעה ברחובות ובאשדוד כפי שפורסמו

פרטים נוספים למסלולים בתחנות

מירושלים, רחובות, אשדוד

מרחבים בע"מ טל. 02־525179 02־526394

טל. נוסף לאשדוד בלבד 055־31505

בני ברק יציאה 13,00, 17.00

חזרה 18.00, 20.15, 22.00

במסלולים כפי שפורסמו

לפרטים נוספים בבני ברק דורי נעם 03־703296

03־786520 ועם תפוס בכל הטלפונים הנ"ל לרשותך

03־786520 ואם תפוס בכל הטלפונים הנ"ל לרשותך

להתראות

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הד היום

עד אנה בכיה בציון ומספד בירושלים?

מ/ה. זר לא יבין זאת, כל כך הרבה שנים עברו מאז חרב בית המקדש וישראל גלו מארצם, הלכו גולה אחר גולה, דמם נשפך כמים ואין קובר, ושרידי חרב בכל דור ודור נרדפים על צוארם, והם חוזרים ומקוננים, מורידים דמעה כמים, יושבים על הארץ ומתאבלים, אבלי ציון וירושלים, כאילו זה עתה חרב הבית ושרפו ארמוני ה'. כי למדנו, כל דור שבית המקדש לא נבנה בימיו כאילו נחרב בימיו.

הרגשה זו מלווה מאז את האומה הישראלית, בכל גלויותיה, בצפון, מזרח, בדרום ומערב, מתאחדים הלבבות ממרחקים ועיניהם צופיות לציון בתפלה ותקוה, "תרחם ציון ותבנה חומות ירושלים". זו התקוה של שנות אלפיים מלווה את האומה הדויה והסחופה, כי מאז ועד היום הזה נשפך דמם כמים על ידי שונאי ישראל, שקמו עליה בכל דור ודור ומבקשים להכחידה מתחת שמי ה'. אותה איבה שפירדה אותנו בין האומות, ממשיכה לפעפע בעת ותעצומות. תולדות ישראל רצופים גזירות, שחיטות ורדיפות, והם מקבלים באהבה יסורים, ומאמינים כי זו גזירה שנגזרה משמים, ואין עצה ואין תבונה; כי חטא חטאה ירושלים, ומהו החטא שבגללו חרבה ירושלים במקדש שני.

ועל כך משיבים חכמי ישראל, מפני שהיתה בה שנאת חינם, ללמדך שקשה היא שנאת חינם, שהיא שקולה כנגד אותן שלש עבירות, עבודת אלילים, גילוי עריות ושפיכות דמים. שנאת חינם זו שבגללה אבדנו והלכנו לגלות, נחרב בית המקדש, לא פסקה, ואין ירושלים נבנית אלא באהבת חינם. העד מצינו, שהקדוש ברוך הוא ויתר על שלוש עבירות החמורות, אלה, ולא ויתר על מאסה של תורה, ועל השאלה, על מה אבדה הארץ? משיב הנביא ירמיהו, על עזבם תורתי, חז"ל מוסיפים הדורשים, הלוואי אותי עזבו ותורתי שמרו, מתוך שהיו מתעסקים בה, המאור שבה היה מחזירם למוטב.

שנאת חינם זו משתוללת בכל עוזה מאז ועד ימינו, ואין דורש ואין מבקש, אלה, שעזבו את ה' ותורתו לא שמרו. מוסיפים להגות שנאה קשה משאול לאותם יהודים, אבלי ציון וירושלים, המצפים כל יום לגאולה האמיתית, הם מטרה לשנאת חינם, עבירה שהיא שקולה כנגד כל העבירות.

ביום זה שבו אנו חוזרים ומתעסקים ומקוננים על חורבן הבית וגלות השכינה, עלינו לחזור ולשנן לנו ולאחרים, כי לא בכח ולא בחיל יביאו לנו את הגאולה שאנו מצפים לה, בכל יום ובכל שעה. היא תבוא לנו, אם נדע להכיר באמת זו, שאין לנו כפרה אחרת, אלא באהבת חינם.

אלה שהחלו להתהדר בהמון עם את הרצון לגאול את עצמם בחיל ובכוח, עומדים לפני שוקת שבורה, לא למדו מוסר וממשיכים לשאת ברמה את נס המרד באלוקי ישראל ומתרחקים מתורתו. עובדי אלילים אלה ממשיכים לסגוד לכוח, ומעקרים את האמונה מליבם של תשב"ר, שהם כתינוקות שנשבו.

קשה לעמוד ולקטרג על ישראל ביום זה, ואנו מצווים לחפש כף זכות. ואין לך כף זכות גדולה יותר מזו, לראות אותם רבבות אלפי ישראל, כשהם חולצים מנעליהם מתאבלים כדין על חורבן שאירע לנו לפני קרוב לאלפיים שנה ומתעמקים באותם דברים שמספרים לנו על האסון שקרה לעם היהודי, אסון שהוא מלווה אותנו לאורך כל הגלויות.

בזכותם של אלה עתידים אנו להגאל גאולת עולמים, והקול ההולך ומהדהד מסוף העולם ועד סופו, תרחם ציון כאשר אמרת, ותכוננה כאשר דברת, תמהר ותחיש גאולה ותשוב לירושלים ברחמים ואז כאשר ינחם את ציון, ינחם את כל חורבותיה, ששון ושמחה ימצא בה, תודה וקול זמרה, במליצה אנו מסיימים את דברי הקינות ועקתם. לנחמה ולגאולה אנו מצפים בכליון עינים. דורנו לא זכה עוד לראות בהגשמתה של נבואה זו. אלא, שאין אנו מאבדים את התקוה, כי בוא יבוא משיח צדקנו במהרה בימינו. ואז נשיר שיר חדש על הגאולה ועל התמורה.

אסד: לא נרפה מן העימות עם ישראל

דמשק — שליט סוריה, חאפז אל־אסד, הצהיר אתמול כי סוריה לא תחדל מעימותה עם ישראל עד שתשיג את הנצחון.

בראיון שהעניק לשני כתבי־עת סורים, לציון "יום הצבא" הסורי, אמר אסד: "נמשיך בדרכנו בהתמדה, ללא היסוסים ובהתלשיות, כדי להגיע לאיזון איסטרטגי כולל עם האויב. בדרך זו אין נסיגה: מנוי וגמור עמנו להמשיך עם עימות זה עד לנצחון הסופי".

בהמשך דבריו גינה אסד "ממשלות ערביות מסוימות", המשלימות, לדבריו, עם "תוקפנותה המתמשכת של ישראל נגד הערבים". (ע"ר)

● דרום לבנון — מפקד צבא דרום לבנון גנרל אנטואן להאד הוציא הנחיות חדשות בדבר החזקת עצירים בכלא אל־ח'יאם ברצועת הביטחון.

צרפת תירכוש בישראל 6 מטוסי "הרקולס"

לונדון — צרפת מנהלת עם ישראל משא ומתן ורכישת 6 מטוסי תובלה גדולים מדגם "הרקולס סי־130", כדי להגביר את כושר ההיסע שלה למרחקים ארוכים — על כך מוסר כתב העת המקצועי "ביינס דיפנס וויקלי" בגליונו החדש.

השבועון מציין כי חיל האויר הצרפתי זקוק בסך הכל ל־12 מטוסי־תובלה גדולים בהקשר לרכבת האוירית בין צרפת וצ'אד. על כן בדעת פאריס לקנות גם שישה מטוסי "הרקולס" חדשים מן היצרן הלו הוא מפעלי "לוקהיד" שבארה"ב.

3 רימוני רסס נתגלו במזבלה

המשטרה פתחה בחקירה שמטרתה לגלות כיצד הגיעו 3 רימוני רסס צהליים למזבלה של הכפר הדרוזי ירקה בגליל המערבי.

כתב עתי"ם מוסר כי הרימונים נתגלו בעת שאחד התושבים זרק למזבלה אשפה.

ההערכה הראשונית היא כי הרימונים נגנבו בכל הנראה על ידי אחד מתושבי הכפר המשרת בכוחות הבטחון, והוא ניסה להיפטר מהם מאחר וחשש כי יתגלה שהרימונים נמצאים בידיו. (עתי"ם)

עוזר קרוב של ג'ומאייל נרצח

ביירות, — מוחמד שוקייר, יועץ קרוב של נשיא לבנון אמין ג'ומאייל, נרצח ביום א' בערב במעונו במערב ביירות המוסלמית.

משטרת ביירות מסרה כי אנשים חמושים נכנסו לביתו של שוקייר באמתלה שהם מבקשים למסור לו משלוח של פרחים — ירו בו והמיתוהו.

שוקייר, שהיה מוסלמי סוני, נחשב לעוזר קרוב של ג'ומאייל ופעל בין היתר כמתווך בין הנשיא הנוצרי ובין מדינאים מוסלמים. (ע"ר ע"צ)

הוכפלו הכנסות מינהל מקרקעי ישראל

הכנסות מינהל מקרקעי ישראל הוכפלו ועמדו על 23 מיליון דולר בשני החודשים הראשונים של שנת התקציב הנוכחית, לעומת כ־10 מליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

מנהל מינהל מקרקעי ישראל, עו"ד משה ליפקה, מסר כי מקורן של כ־76 מהכנסות המינהל הוא ממחוזות תל־אביב, ירושלים והמרכז. (ע"ר)

אבו שריף פוטר ע"י החזית העממית לשחרור פלשתין

דמשק, - הארגון הפרו סורי "החזית העממית לשחרור פלשתין" הודיע, כי פיטר את חבר הועד המרכזי בסאם אבו שריף.

בהודעה שפורסמה ע"י הלשכה המדינית, נאמר כי אבו שריף, מי שכיהן בעבר כדובר החזית העממית, פוטר מאחר שהשתתף בשיחות שהתנהלו בשבוע זה בין נשיא מצרים חוסני מובארק ליו"ר אש"ף יאסר ערפאת.

הפגישה נערכה בבירת אתיופיה אדיס אבבה, בה השתתפו מובארק וערפאת בוועידה של הארגון לאחדות אפריקה.

אבו שריף נפצע קשה בפניו ואיבד עין לאחר שמעטפת נפץ התפוצצה אצלו בשנות ה־70. הוא אחד ממקורביו של ערפאת. (רויטר עתי"ם)

משכת החקירה הנגדית של התביעה:

דמיאניוק הסתבך בשאלה אם היה נהג במלחמת העולם השניה ובפרט בטרבלינקה

איוואן דמיאניוק הסתבך אתמול בהתחדש חקירתו הנגדית בבית המשפט בירושלים בשאלה אם היה נהג משאית בתקופת מלחמת העולם השניה, לרבות במחנה ההשמדה טרבלינקה, או שלמד נהיגה, כפי שהוא טוען, רק ב־1947, בעת ששרת בשבילי הצבא האמריקני בגרמניה הכבושה.

התובע מיכאל שקד הטיח כלפי הנאשם: אתה חושש לספר לנו שהיית נהג בתקופת המלחמה מפני שבטרבלינקה, שם הפעלת את מנועי הגאזים, היית גם נהג משאית. על כך העיד גם קצין הס.ס. אוטו הורן? הנאשם כפר באשמה זו וחזר וטען כי לא היה בטרבלינקה, לא ידע להנהיג במשאית ולא נהג במשאית כל מלחמת העולם השניה.

בהמשך הדברים הסתמך התובע שקד על עדותו של פושע המלחמה פיודור פדרנקו. האוקראיני שהועסק ביחד עם "איוואן האיום" בטרבלינקה בהשמדת יהודים, גורש לברית המועצות נשפט שם והוצא להורג לאחרונה.

עו"ד שקד: כפי שמספר פדרנקו מסביר את הסיבה למה אתה לא רוצה לומר שהיית נהג. פדרנקו העיד בארה"ב כי היה ברובנו. חולם ואחר כך בטרווניקי.

הנאשם: כך שמעתי שהוא אמר.

עו"ד שקד: פדרנקו מספר כי בעת שהיה בחולם הציבו הגרמנים את השבויים במסדר ושאלו מי מהם נהגים או טכנאים. הוא צעד קדימה ביחד עם עוד מאתיים איש ונכבה גייסו אותו לטרווניקי (מחנה האימונים של כוחות העזר הגרמניים. משם העברו למחנות השמדה שונים, ביניהם סוביבור וטרבלינקה).

התובע שקד המשיך ואמר: הוציאו נהגים ומכונאים, לכן זה מטריד אותך לספר לנו שהיית נהג.

הנאשם: מה שהוא סיפר זה ענינו. מה שאני מספר זו האמת שלי.

שאלה: אתה לא גוייסת מחולם או מרובנו לטרווניקי?

תשובה: אני כבר אמרתי שנלקחתי מחולם לגרץ.

שאלה: אתה סיפרת כי היית בחולם במצב קשה מאד. אמרת שהיית מוכן למות בשביל כיכר לחם.

הנאשם השיב על כך בחיוב.

שאלה: הנה באים הגרמנים ומחפשים נהגים וטכנאים?

הנאשם: נכון, הם חיפשו אנשי מקצוע כאלה.

שאלה: ואתה לא אמרת לגרמנים: אני מכונאי, אני יודע לנהוג, תקחו אותי?

הנאשם: לא יכולתי לעשות כך מפני שלא ידעתי לנהוג.

כאן העלה התובע את העובדה שלפני המלחמה נהג דמיאניוק בטרקטור באוקראינה. כאשר נשאל על כך הוא אמר, הגרמנים אז לא ביקשו טרקטוריסטים. הם שאלו על נהגים ואני לא הייתי נהג.

אב בית הדין השופט דב לוין שאל את הנאשם: הייתי בחולם במצוקה קשה. היית רעב ללחם ועבדת קשה במכרות, והנה שואלים אם יש שם נהגים ומוציאים אותם מהמחנה לעבודה אחרת?

הנאשם השיב בחיוב.

השופט: זה צריך להיות פיתוי לאדם במצב כזה, ויכולת לפחות לומר אני נהג של טרקטור?

הנאשם: אבל איש לא שאל על נהגי טרקטור. נכון שידעתי לנהוג בטרקטור אבל לא הייתי נהג טרקטור טוב, והיה הבדל בין טרקטור סובייטי לטרקטור גרמני.

כאן עלתה גם סתירה בין טענת הצד שאמר כי בברית המועצות איפשרו ללמוד נהגות ברכב רק למי שלמד שבע כיתות בבית ספר יסודי, והוא למד רק ארבע שנים. מר שקד קרא מעדותו של פדרנקו שאמר כי היה נהג משאית בברית המועצות אף על פי שלמד רק שלוש שנים. על כך השיב העד כי הוא משוכנע שהוא מדבר אמת ורק מי שגמר שבע שנות לימוד יכול היה אז להיות נהג בבריה"מ וניתן לברר זאת.

שקד: ואני אומר לך כי לא רק בצבא הסובייטי אלא גם בטבלינקה היית נהג משאית. יש בסיס לדברים האלה מעדותו של קצין הס.ס. אוטו הורן. הוא זיהה את התמונה שלך כ"איוואן האיום" שהפעיל את תאי הגאזים. הוא סיפר כי אתה ושמידט עסקתם במשאיות ובמנועי משאיות.

כאן קם הסניגור ג'ון גיל והתנגד לשאלה בטענה שעדותו של הורן טרם הוגשה רשמית כראיה לבית המשפט. על כך השיב התובע שקד כי הוא מסתמך בענין זה על מקור של ההגנה בעדותו של הורן, דברים שנאמרו בנוכחות הסניגור הקודם אוקונור.

בית המשפט החליט לקבל את בתנאי את עדותו של הורן, בכפוף לקבלת העדות כראיה בשלב מאוחר יותר.

בתחילת החקירה הנגדית נשאל הנאשם איוואן דמיאניוק בקשר לנסיעות אשתו פעמיים מארה"ב לבריה"מ, ב־1964 ו־1966.

התובע מיכאל שקד: כל הזמן טענת בעת שנחקרת בארה"ב כי פחדת מן הסובייטים מאחר ולדעתך הם רואים בך בוגד ואתה צפוי שם לעונש מוות. איך אתה מסביר שאיפשרת לאשתך לנסוע לבריה"מ? הרי יכולים היו להחזיק בה ולדרוש את בואך? העד השיב כי אמנם חשש מן הסובייטים אבל אשתו החליטה לנסוע. הוא הודה שהיה בכך סיכון.

העד נחקר לאחר מכן בצורה מפורטת ביותר ובמשך למעלה משלוש שעות על שאלת עבודתו כנהג במלחמת העולם השניה ואחריה ובענין זה נתגלו סתירות בעדותו של הנאשם, שהוא לא טרח להסביר.

כל הזמן הוא טען בעקשנות שבאוקראינה, לפני גיוסו לצבא, הוא נהג בטרקטור בלבד. לטענתו הוא לא נהג אף פעם ברכב אחר, עד שעבר קורס נהיגה ב־1947 בצבא האמריקאי בגרמניה, ועבד אח"כ כנהג משאית במשך שנתיים וחצי. לפני כן, טען הנאשם לאורך חקירתו הנגדית, לא ידע לנהוג ולא נהג אף פעם לא במכונית פרטית ולא במשאית.

בעקבות דברים אלה הציג בפני התובע מיכאל שקד את טופס השאלון שמילא הנאשם ב־1948 לצורך קבלת אשרת הגירה לארה"ב. בטופס זה, בתשובה לשאלות

(המשך בעמוד ג')

ארה"ב נענתה בחיוב לבקשת סרי־לנקה לסיוע צבאי

קולומבו — ארה"ב נענתה בחיוב לבקשת סרי־לנקה לקבלת סיוע צבאי, כדי לדכא את המרד נגד הסכם השלום הבין עדתי שנחתם עם הודו, אמר הנשיא ג'וניוס ג'איוארדין.

הוא מסר בראיון לכתב רויטר: "ביקשתי סיוע צבאי מהודו, ארה"ב, בריטניה, פקיסטן וסין, כלן מדינות ידידות, כדי לעזור לי לשים קץ למרד נגד הממשלה שנבחרה באורח דמוקרטי".

ג'איווארדין הוסיף, כי ארה"ב נענתה בחיוב לבקשתו, אך הוא סירב למסור פרטים על סוג הסיוע הצבאי שאותו ביקש (ע"ר).

תגובות בעולם הערבי למהומות במכה:

מנהיגי מדינות ערב תומכות בסעודיה

רק לוב תומכת באירן ★ האירנים מבטיחים לנקום ודורשים ועדת חקירה של האו"ם ★ ארה"ב דוחה אשמות נגדה

לונדון — תגובות בעולם הערבי והמוסלמי למאורעות הדמים במכה משקפות את הקרע בין תומכי אירן לבין תומכי עיראק במלחמת המפרץ, ואת הקרע בין כיתות השיעה והסונה באיסלם.

חוסיין מלך ירדן, חסן מלך מרוקו ונשיא מצרים חוסני מובארק היו בין אלה שהביעו עד כה תמיכה בסעודיה. ואילו מנהיג לוב, מועמר קאדאפי, שמיתן לאחרונה את תמיכתו באירן במלחמתה עם עיראק, קרא לגוף איסלמי בינלאומי לפקח על המקומות החשובים לאיסלם בסעודיה.

עיראק, מצידה, המליצה שלא לאפשר יותר לאירנים לגשת למקומות החשובים לאיסלם.

בבעל בק שבלבנון הפגינו ביום א' חמשה אלפים אנשי מליציה פרו־אירניים בהפגנת מחאה נגד שליטי סעודיה.

נשיא פאקיסטאן, מוחמד זיאה־אל־חק, יצא בקריאה לאחדות בקרב כל המוסלמים, והביע צער על הדם שנשפך במכה.

אמצעי התקשורת הפאקיסטאניים הרשמיים דיווחו כי זיאה־אל־חק ניהל שיחה טלפונית עם פאהד, מלך סעודיה, והביע את תמיכתו במלך ובעמדת ממשלתו.

פאקיסטאן, ששיגרה השנה כשבעים אלף מוסלמים למכה, משתדלת לשמור על יחסים טובים עם סעודיה ועם אירן כאחד.

נשיא סוריה, חאפז אל אסאד, ניהל שיחה טלפונית עם פאהד, מלך סעודיה, והביע בפניו את "צערו על המאורעות שקרו במכה" — על כך מוסרת סוכנות הידיעות הסורית הרשמית מבלי לפרסם פרטים נוספים.

הארגון החשאי הפרו־אירני "הג'יהאד האיסלמי" שבלבנון איים בצעדי גמול נגד משפחת המלוכה בסעודיה.

"אנו סבורים כי משפחת סעוד נכנסה לעימות ישיר עם המוסלמים, והיא לא תתחמק מטבח זה ללא עונש", נאמר בהודעה כתובה במכונת כתיבה, שנמסרה לסוכנות ידיעות בינלאומית בביירות.

להודעה צורף תצלום בשחור לבן של בן הערובה האמריקני טרי אנדרסון — אחד משני האמריקניים וארבעת הצרפתים המוחזקים בידי "הג'יהאד האיסלמי".

ארה"ב דוחה האשמות

ארה"ב דחתה היום כ"חסרות יסוד" את ההאשמות האיראניות כי וושינגטון מסתתרת מאחורי האלימות במכה.

דוברת משרד החוץ האמריקאי אמרה "ארה"ב מבקשת להבהיר כי לא היתה מעורבת בצורה כלשהי באלימות במכה. ההאשמות האיראניות כי ארה"ב אחראית לאלימות נגד עולי הרגל במכה, הן חסרות כל יסוד וממשלת איראן יודעת זאת".

"ההאשמות הכוזבות של איראן נועדו לשלהב ולהסלים את המתיחות כדי לעזור למטרות הפוליטיות של איראן שנועדו לערער את היציבות באיזור".

בתשובה לשאלה אמרה דוברת הסטייט דפרטמנט, כי איראן "אחראית להגנה על נציגויות דיפלומטיות באיראן וכי ארה"ב מודאגת בעקבות הידיעות לעתונות כי איראנים פשטו על שגרירות סעודיה, העלו באש את שגרירות כווית והפגינו מול השגרירות הצרפתית".

האירנים מבטיחים לנקום

מנהיגים איראניים הבטיחו לנקום את דמם של עולי הרגל האירניים שמתו במכה, על ידי תקיפת כוחות אמריקאיים במפרץ ועקירת המנהיגים הסעודיים מן האזור".

טהראן הכריזה על "יום של שנאה" נגד ארה"ב.

סוכנות הידיעות האיראנית מסרה כי יו"ר הפרלמנט האשמי ראפסנג'אני הזהיר באוזני קהל שמנה יותר ממליון איש בטהראן: "אנחנו, בתור חיילי אללה ומיישמי העקרונות של מוחמד, מתחייבים לנקום על ידי עקירת השליטים־הסעודיים מן האזור". ההמונים, שנהרו אל הפרלמנט והרחובות הסמוכים משבעה כיוונים, השמיעו במקהלה: "נקמה נקמה".

אירן דורשת ועדת חקירה

שר החוץ האיראני, עלי אכבר ולאייתי, קרא למזכ"ל האו"ם "לגנות את טבח עולי הרגל האיראניים במכה, ולשגר לשם ועדת חקירה המורכבת ממומחים של מדינות מוסלמיות" — על כך מסר רדיו טהרן ששידוריו נקלטו בפאריס.

ולאייתי פנה גם אל ארגון הועידה האיסלמית, וביקש שגוף זה "יארגן פיקוח בינלאומי איסלמי על המקומות החשובים במכה". עוד פנה שר החוץ האיראני אל נשיא הועדה הבינלאומית של הצלב האדום, וקרא לו לגנות "את התקפת הכוחות הסעודיים על עולי הרגל". (ע"צ)

● ניקוסיה — שליט לוב הקולונל קאדאפי נועד לשיחות עם המנהיגים של ארבעה ארגוני מחבלים פלשתינאיים המתנגדים לערפאת והמאוגדים בחזית ההצלה הפלשתינית.

מובארק תומך בסעודיה

קהיר — נשיא מצרים, חוסני מובארק הביע אתמול באוזני פהד, מלך סעודיה, את תמיכת מצרים בעקבות התקריות במכה, מסר רדיו קהיר.

מובארק שוחח טלפונית עם מלך סעודיה על האירועים האחרונים.

מצרים קראה לארגון הועידה האיסלמאית לכנס ועידת פיסגה שלא מן המנין, כדי לדון בתקרית במכה. בארגון הועידה האיסלמית חברות כ־45 מדינות, ונציג כווית מכהן כעת כיו"ר תורן (ע"צ).

שר פיליפיני נרצח במארב

מאנילה — שר בממשלת הפיליפינים מת אתמול בבית חולים מפציעות כדורים, זמן קצר לאחר מארב בקרבת ביתו.

השר לממשל מקומי חיימה פרר, בן 72, נורה בידי שלושה אלמונים בהיותו בדרכו לביתו בפרבר בדרום מאנילה.

המשטרה פתחה מיד בחיפושים אחר הרוצחים, שנמלטו במכונית (ע"ר וע"צ).

חומייני מסרב לקבל את אסאד

ביירות — השבועון הלבנוני "עבו מגזין" מסר פרטים נוספים על פגישת אסאד ושליט עיראק צדאם חוסיין שהתקיימה בירדן. הפגישה ארכה 9 שעות רצופות.

מקור דיפלומטי ערבי שקיבל פרטים על הפגישה מסר לעתון כי נשיא עיראק התגרה בנשיא סוריה בדבר יכולתו לפגוש את חומייני. צדאם אמר לאסאד, כי "למרות יחסי הידידות והאחוה בין שתי מדינותיכם (סוריה־איראן) מסרב חומייני לקבל אותך בעוד שהוא נאות להיפגש עם ערפאת".

צדאם הוסיף, כי איראן היא שמנצלת את סוריה מבחינה מדינית (ע"מ).

שוודיה לא תסגיר החשוד ברצח כראמה

החוק קובע: לא יוסגר אדם העלול להיות מוצא להורג

שטוקהולם — אין להצית אשודיה תבריש את הלבנוני, בן ה־25 שנעצר בחשד ברציחת ראש הממשלה הסוני של לבנון, ראשיד כראמה, מסרו אתמול שלטונות ההגירה.

החשוד, שנעצר שלשום במרכז לקליטת פליטים במרכז שוודיה, הוא כנראה טוראי אלי לואיס סלייבי, חייל נוצרי בצבא לבנון.

שלטונות לבנון חושדים, כי סלייבי, שעבד בבסיס חיל האוויר "אדמה" מצפון־מזרח לביירות, הפעיל את הפצצה שהתפוצצה במסוק הצבאי שבו טס כראמה ב־1 ביוני.

"החוק השוודי אומר, כי אדם העלול להיות מוצא להורג במדינה אחרת, לא יגורש למדינה זו", אמר המומחה לענייני הגירה ביורן וייבור.

וייבור מסר לסוכנות הידיעות השוודית, כי אפשרות לצאת מהמבוי הסתום היא לגרש את העצור למדינה שלישית, או אפילו להעמידו למשפט בשוודיה על סמך ראיות שיספקו הלבנונים

אולם, מומחה של משרד המשפטים, אמר כי משפט כזה יתקל בקשיים מעשיים אין ספור, "יהיה קשה מאוד להשיג את הראיות הדרושות בבית משפט בשוודיה, נוכח הנסיבות בלבנון", אמר גוראן רונגר ברדיו שטוקהולם (ע"ר).

נורווגיה מגרשת שלושה נציגים סובייטיים

אוסלו, — נורווגיה הודיעה אתמול, כי היא מגרשת דיפלומט סובייטי ושני נציגים של המשלחת המסחרית הסובייטית באוסלו בשל "פעולות שאינה עולה בקנה אחד עם מעמדם הרשמי", ניסוח הרומז בדרך כלל לענייני ריגול.

שר החוץ שטולטנברג אמר במסיבת עתונאים, כי דיפלומט נורווגי במוסקבה, רונא אסהיים, נצטווה לעזוב את בריה"מ, כנראה כתגמול על גירוש שלושת הסובייטים. (ע"ר)

"טא"ס" מטילה על ארה"ב האחריות להסלמה במפרץ הפרסי

מוסקווה — סוכנות הידיעות הסובייטית הרשמית "טא"ס" הטילה על ארה"ב את האחריות להסלמה אפשרית של המתיחות באיזור המפרץ הפרסי, במקרה שאיראן תתקוף את המיכליות הכוויתיות המניפות דגל אמריקני, "כאו פרינס", השפוה בליווי אמריקני לעבר מיצר הורמוז.

האחריות להסלמה אפשרית של המתיחות באיזור מוטלת על כתפי המינהל האמריקני, אשר סירב להתחשב בדעת הקהל העולמית ובדעת הקהל האמריקנית ולהזהר בו מן התוכנית המסוכנת של ליווי צבאי של האניות הכוויתיות — כותבת "טא"ס".

בחלק אחד מן הידיעה מברכת "טא"ס" על עמדתן של איטליה, בריטניה, מערב גרמניה, צרפת, הולנד, וסעודיה, אשר "דחו את ההצעה האמריקנית המסוכנת" ליטול חלק בפעולות שליית המוקשים ממימי המפרץ.

בהקשר זה מאשימה "טא"ס" את ארה"ב כי ביקשה "לגרור את בעלות בריתה" להרפתקה מסוכנת. כמגמה "להגביר את השפעתה באיזור ולהרחיב את הנוכחות הצבאית האמריקנית במפרץ". (ע"צ)

"מו"מ סודי לרכישת טנקים בברית המועצות"

ביירות — מו"מ סודי נערך כעת בין מדינה ערבית לבין בריה"מ על חתימת עסקת־נשק ראשונה מסוגה בין שתי המדינות — כך מוסר העתון "אל־מסתקבל" הלבנוני.

העתון שאינו מפרט את שם המדינה, כותב כי העסקה תכלול כאשר יוסכם על כל הפרטים. אספקה של 100 טנקים סובייטיים מתוחכמים המיועדים לשימוש ב"תנאים קשים".

משלחת צבאית, המייצגת את המדינה הזו, ערכה באחרונה ביקור סודי במוסקבה כדי לדון בפרטי העיסקה הזאת עם הסובייטים. נמסר, כי המדינה הערבית תודיע בקרוב על החלטתה הסופית, מאחר שהיא בודקת גם הצעות לאספקת טנקים חדישים מבריטניה ובדויל. (ע"מ)

סודאן חוששת מהעסקת אזרחים זרים

חרטום — מקור במודיעין בסודאן הזהיר מפני סכנת העסקת אזרחים זרים בתפקידים רגישים במדינה, מחשש להדלפת מידע שיאיים על בטחונם ושלומם של תושבי סודאן.

המקור אמר לעתון "אל־סיאסה" כי מינהלת הבטחון הזהירה את שר הפנים שוב ושוב מפני מינוי אתיופי לתפקיד נהגו הפרטי, שינהג ברכבו הממשלתי בשעות העבודה הרשמית, אלא שהלה לא הקדיש לכך אף לא תשומת לב מעטה, ועקב כך נשאל ע"י האחראים על הבטחון בנוגע לאי־הענותו להערות מנהלת הבטחון.

האחראי על הבטחון הצביע על כך, שמשרד הפנים הוא האחראי על מינוי נהג משרותיו, כדי למנוע הדלפת מידע, בנוסף לשמירה על שלומו האישי של השר. המקור הבטחוני לא ביטל אפשרות, שייתכן חורים מעין אלו פועלים בתוך רשתות מודיעין בינ"ל ואוורירות, במיוחד לאור העובדה שיחסי אתיופיה־סודאן מצויים בשפל בולט. (ע"מ)

חוואתמה: הנהגת אש"ף תכונס בהשתתפות כל פלגי הארגון

אש"ף מתנגד לתנאי ירדן לועידה הבינלאומית ★ ארה"ב רוצה למחוק את אש"ף ★ שיפור ביחסים עם סוריה

אבו־דאבי — הועד המרכזי של אש"ף יכונס במחצית השניה של אוגוסט בתוניסיה. מזכ"ל "החזית הדמוקרטית" נאיף חוואתמה שהודיע על כך אמר כי לכינוס יוזמנו כל פלגי אש"ף כולל ארבעת פלגי אש"ף שהחרימו את המועצה הלאומית הפלשתינית שהתקיימה באלג'יריה.

בראיון לעתון "אל־איתיחאד" אמר חוואתמה כי שליט לוב ונשיא אלג'יריה עושים מאמצים לנרמול היחסים בין סוריה לפלשתינים. בעקבות תיווך זה האוירה כיום בין דמשק לפלשתינים טובה הרבה יותר.

חוואתמה ו,"חיש שאש"ף הסכים לאבעה תנאים שירדן הציגה להשתתפותו בועידה הבינלאומית. הוא הדגיש כי אש"ף מתנגד לחלוטין להחלטות 242 ו־338 ולנוסחה הירדנית למשלחת ירדנית־פלשתינית משותפת ודבק בייצוג עצמאי של אש"ף. ארבעת התנאים הנ"ל לדברי חוואתמה, מחזירים את אש"ף 20 שנה לאחור והופכים את העניין הפלשתיני לסכסוך גבולות בין מדינות ערב לאויב הציוני. התעקשות ארה"ב וישראל לצמצם את המטרה הבינלאומית למדינות בלבד פירושה מחיקת אש"ף ומחיקת זכויותיו הלאומיות עצמאיות של העם הפלשתיני.

חוואתמה אמר עוד כי אין זה הכרחי שכינוס הועד המרכזי של אש"ף באוגוסט יתקיים דווקא בתוניס המשמשת מקום מושב של אש"ף ושל הליגה הערבית. כל האופציות פתוחות לכינוס הועד המרכזי בכל ארץ ערבית שתסכים לארח את הועד המרכזי. אנו מציעינו מוכנים לפעול לכינוס הועד בדמשק, בטריפולי, באלג'יריה, בתימן או בכל מדינה ערבית אחרת שתסכים לכך.

באשר ליחסי אש"ף־סוריה: "אנו פועלים ברוח חיובית על בסיס החלטות כינוס המועצה הלאומית באלג'יריה שקראו לבנות קשרי מאבק משותף נגד האויב המשותף. לנו ולסוריה יש אדמות כבושות, אנו וסוריה נגד עסקות ופתרונות שיש בהם ויתורים נפרדים, אנו וסוריה נאבק לפתרון כולל של בעית המזרח התיכון והבטחת הזכויות הלאומיות של העם הפלשתיני".

הוא הדגיש עוד כי הפסקה התעמולה וההתקפות הנגדיות בתקשורת בין אש"ף לסוריה וכי "הם פועלים לחידוש ובניית מערכת יחסים בין סוריה לאש"ף מאוחדת במסגרת מאבק משותף".

חוואתמה חזר ואמר כי הוא דוחה את החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 משום שהן מתכחשות לזכויות העם הפלשתיני לשוב לארצו, להגדרה עצמית ולהקמת מדינה פלשתינית עצמאית על אדמת מולדתו.

אש"ף דוגל בכינוס ועידה בינלאומית בעלת סמכויות מלאות ולא כמטריה בינלאומית ולא כועידה כפי שירדן, מצרים, ארה"ב ושר החוץ של האויב דוגלים בה. אש"ף מתנה את השתתפותו בועידה בינלאומית במסגרת משלחת עצמאית במעמד שוה לשאר הצדדים והוא דוחה את הנוסחה הירדנית לייצוג ירדני־פלשתיני.

אש"ף והעם הפלשתיני דוחים על הסף את התכנית בת ששת הסעיפים לכינוס ועידה בינלאומית אשר ריצ'ארד מרפי הציג בפני חוסיין בינואר 86 ואשר המלך חוסיין הציגה בפני ערפאת. (ע"מ)

מיום ליום

☆ על אלה אני בוכיה

אבלים ובוכים אנו יושבים לארץ ביום זה ומקוננים על חורבן בית מקדשנו ותפארתנו. גם בהיותנו בארץ אבותינו ובירושלים עיר קדשנו, אצנו משנים את קינותנו, ואולי בהיותנו כאן, החורבן מומחש הרבה יותר, כי אנו רואים במו־עינינו איך אין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפנינו בבית הגדול והקדוש שנקרא שמו עליו, כי באו גוים בנחלתו.

ירושלים אמנם נבנית, היא גם ב"ה מלאה כיום חכמים וסופרים, אבל אין אנו יכולים, וגם אסור לנו, לעצום את עינינו השנה מלראות עד כמה גם ירושלים מגושמת, מתמלאת בחומר, ואלה שמחזיקים את השלטון עליה עושים בה כבתוך שלהם, פועלים לשנות צביונה ודמותה, למלאה תרבות יוון, שהיא הניגוד הגמור לירושלים ומהותה הקדושה, וזו תמצית החורבן, אלה הם הישועליני המתהלכים בה, המתהבלים בכרמיה ומרחיקים אותה מגאולתה האמתית.

אלפיים שנה אנו מצפים לרגע המיוחל שבו יתחלף חורבן בבנין, אבל לא רק בנין גשמי, כי אם בנין רוחני, ואנו בוטחים כי יקויימו דברי ה' ביד נביאיו, כי כמו שנתקיימו נבואות החורבן יתקיימו גם נבואות הגאולה והבנין, כי אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה, ונזכה לראות במהרה בנחמה.

☆ ה"קידמה" חוגגת בת"א

כנראה שחורבן בית־המקדש איננו נוגע לעיר תל־אביב והוא איננו מעניין את העומד בראשה, מר שלמה להט, שכן להיום אחה"צ, תשעה באב, הועידו את קיומו של אירוע "תרבותי": תצוגת אופנה וליצנים במדרחוב נחלת בנימין. בשעה שהיהודים עודם בוכים ומקוננים על החורבן, או מתמלאים תקוות גאולה — יעשו בעיר העברית הראשונה" לבזיון המחפיר של היום ושל זכר החורבן הלאומי הגדול הנורא ביותר שלנו.

הדבר, אגב, עומד בניגוד, לחוק־העזר העירוני, האוסר שעשועים ביום ט' באב, אלא שגם לכך יש כבר "תקדימים", שהרי ראש העיריה מבצה זה מוזמן על "מבצעי" הריסת החוק, באמצעות פתיחתם של בתי קולנוע ותיאטרונים בשבתות. הדבר הזה מזכיר, אגב, כי כאשר רוצים גם מקפידים בדקדוק על קיומם של חוקי־עזר האוסרים פתיחתם של בתי שעשועים ועינוגים, אבל זה רק כאשר מדובר ביום הזכרון לשואה או ביום הזכרון לחללי צה"ל. אז או מתגייסת עיריית תל אביב והמשטרה, בתצוה ישיר של המפכ"ל קראוס, כדי להקפיד על קיום החוק, תוך כדי הטלת קנסות כבדים על מפירי.

האם יום האבל הלאומי הגדול שלנו הוא פחות חשוב מיום זכרון לשואה ולחללי צה"ל? למה בשני הימים האחרונים יודעים היטב לבוא ולהקפיד, ולמה לא ביום הזה? למה אז יוצאים באזהרות ובאיומים על מי שיפר, ואילו כאן, למרבה החרפה, מי שצריך להיות סמל ומופת לקיום החוק, עירית תל־אביב" - היא הראשונה להפר?

☆ סיבות לירידה...

היבט שונה על הסיבות לתופעת הירידה, מצאנו במאמר של מר אבי עוזיאלי בעתון "מעריב". בעל המאמר מתקומם נגד הצגת הדברים שהבנים והבנות היורדים הפנו עורף להוריהם, ובמקום זאת הוא מטיח את כל האשמה דוקא בהורים, בבחינת מה שבישלו, את זה הם מקבלים מהדור הבא אחריהם...

"...הדור שהקים את המדינה והשפיע על דמותה, הפך אותה למקום, שבו החוק הוא מערכת כללים בלתי־אפשריים, שיש לעקוף אותה במירמה או בלוקן; מדינת אבסורד, שבה הפרות הקדושות אינן משל אלא ממש פרות שמנות. מדינת אש"ל, הרצאות רכב, גמול השתלמות ושביתות זבל לפי הספר" — כותב בעל המאמר, ומוסיף: "מדינת ישראל הפכה לגוף, שיש לרמות את שלטונות המס שלו. לבח למנהיגיו ולהילחם את מלחמות ההישרדות הפרטית — נגדו! גוף שיש לשאוב ממנו את המירב והמיטב — למען עצמי, למען הסקטור שלי, התנועה שלי, המפלגה שלי, הקיבוץ שלי, ההסתדרות שלי, וכל מה ששלי"...

כל אלה, מסכם מר עוזיאלי, מוביל בהכרח את הצעירים לחפש להם את מקומם במדינות אחרות, שבהן לא מבריחים אותם לרמות אותן כדי להישרד, הכותב מתעלם לגמרי מן החינוך הרעיוני הרוחני, היינו מהיעדר היסוד התורתי בחינוך לארץ־ישראל, אלא שבכל זאת אין דבריו משוללים אמת הגיון, כי הלא זוהי אותה העובדות העגומות, שמצד אחד לא מפסיקים לדבר ברמה על "שלטון החוק", אך בפועל הוא נשחק תרמס, ובמיוחד ע"י אלה שכל כך מדברים בשבחו...

☆ מה שאסור לאחרים...

כבר עמדנו על ההמולה והסערה שקמה אצלנו, כאשר נודע על תכנית אנטי ישראלית המשודרת באחת מתחנות הטלויזיה האמריקאיות, והצגנו את השאלה, למה מה שמותר כאן לעסוק בהשמצה עצמית גסה, ולכתוב על מלחמת ששת הימים, שהיתה מלחמת הגנה מובהקת כעל "מלחמה כיבוש" אסור להם, לגויים? והנה אנו מוצאים שאלה דומה בעתון "דבר", אותה מעלה מר מאיר בראלי:

"התקשורת שלנו, עצמנו ובשרנו, שכחה שמדובר בעשרים שנה למלחמת ששת הימים, עשרים שנה לניפוץ מצור הטנקים הכבד עלינו, עשרים שנה להצלת ישראל ושחרור חלקי מולדת של העם היהודי. אצלנו מזכירים אך ורק עשרים שנה לשליטתנו באוכלוסיה, הרואה עצמה כבושה... הבטחנו על הנושא בעיניהם של אלה שלא הצליחו להשמיד אותנו. כתבו אצלנו, שידרו הקרינו דברים איומים על ישראל, ללא צדק, ללא מינימום של איזון... יתכן שאך־בי־סי הרחיקה לכת יותר מאשר אנו עצמנו — אבל האם לא ברור שהאמריקאים יהיו תמיד בעינינו פחות מאשר אנו עצמנו?"...

הכותב צודק, אבל לא רק מזוית זו, מפני שאם בכתיבה הזו מזינים את השיטה נגד המדינה, הרי באותה המידה, הכתיבה האנטי־דתית מזינה את השיטה האנטישמית בעולם, ולפי אותו הגיון עצמו, שהאמריקאים וכל הגויים יהיו תמיד בעינינו מאשר אנו עצמנו!

☆ השאלה הקשה

כתבת של אחד העתונים בארץ נסעה לביקור בארה"ב ושהתה במחיצת קהילת סטמאר שם. נסיבות הנסיעה הזו משפחתיות גרידא. בת־דודה, הנמנה עם אותה קהילה, הזמין אותה לחתונה משפחתית, היא נענתה להצעה ונסעה. היא שהתה במחיצת הקרובים ולאחר ששבה ארצה, היא פרסמה כתבה בה היא מתארת את הווי החיים המיוחדים, את הקשר המשפחתי ההדוק, את המשפחות הגדולות, ביטויים שונים וכיו"ב.

היא כותבת בהגינות, אינה משמיצה, אינה מכפישה, היא רק מתארת, אבל בכתיבה מודגש הניכור והריחוק העצום. לכאורה מדובר כאן בבני־משפחה קרובים ביותר, כאשר האבות הם אחים או האמהות אחיות, אבל המרחק ביניהם הוא עצום, ממש מקטב לקוטב. מושגים אלמנטריים ביהדות, שכל ילד יודע אותם בעל־פה, וכך היא אמנם כותבת ומדגישה, מהווים עבורה חידושים, עד שהיא טורחת לפענחם בפני קוראיה ולהסביר מה מסתתר מאחורי זה.

והיא מסיימת את כתבתה בשורה של שאלות נוקבות ומעיקות ביותר, והן אולי ה"מסר" העיקרי העולה ממנה: "האם יהיה קשר בין ילדי לבין ילדיהם של בני־דודי? איזה מין קשר יוכל זה להיות? האם זה תלוי רק בנו? האם אנו בעיצומו של תהליך התרחקות אלה מאלה? האם אנחנו והם אותו עם? מיהו יהודי?!... שנות אלפיים ומרחקים מקוטב לקוטב לא הפרידו בין יהודים, ומאתיים שנה של חילוניות הספיקו להצגת סימן־שאלה על היותנו אנחנו והם בני עם אחד!..."

☆ כמה חדשות?...

ראש הממשלה, מר יצחק שמיר, הביע בזמנים אלה את דעתו, בשיחה לאחד העתונים, כי אחד הגורמים לאוירה הפוליטית המעוותה, הן מהדורות החדשות המרובות המגוזמות ברדיו, באשר כל שעה משדרים חדשות, בין אם יש ובין אם אין מה להודיע, וזה יוצר פעמים רבות מתחים מיותרים.

מר שמיר נגע בנקודה רגישה ואמתית ביותר, ומי שיבדוק את המצב כיום לעומת העבר, אכן יגלה, כי האווירה הפוליטית מעושה עכורה ומעצבנת יותר, בכל שמרבים במהדורות חדשות. הסיבה היא פשוטה ביותר: כשיש יותר מהדורות, מעסיקים יותר כתבים, אלה נדרשים להביא חדשות ו"סקופים" יותר ויותר, ומכיון שתחום העשיה האמתית הוא מטבעו מוגבל ואינו יכול לספק חדשות "יש מאין", כי אז פונים לתחום הפוליטי, שהוא בלתי־מוגבל, כי הלא הוא מורכב בעיקרו מניפות, הגזמה ולא מעט שקרים, ובזה אין כל מגבלה. יש להוסיף לכך, כי גם הפוליטיקאים תפסו את העקרון הזה, כי מעוניינים בהם שיהיו ספקי חדשות, ואז ממציאים מריבות, מתחרים על כותרות, של אמת ושל דמיון, וזו התוצאה.

יש רק לחשוש, כי מר שמיר קנה לו עתה "מפסידי" בכל־התקשורת, על עצם "ההתעצבי" למתוח ביקורת עליהם או להטיח בהם את הטענה כי הם מהווים גורם בליבוי האווירה ובשיטת מתח, אלא שבכל שיטו להתבוש לכך, וזוהי האמת לאמתה, ואבן הנועה השעה, כי תינקש יוזמה לצמצום דרסטי במספר מהדורות החדשות, ואז יהיו פחות סנסציות, פחות שערוריות. אנשים יתנו יותר, כפי שאכן בא הדבר לידי ביטוי כל אימת שישנה שביתה ברשות השידור, כאשר תגובת האיש ברחוב היא אנחת רווחה הקלה.

ליום

עין בעין / ש. רואה

הפנים העתידיות של "חרות"

ב"חרות" הולכת ומתבשלת מהפיכה פנימית בכל הנוגע ליחס לדת ולדתיים, וזה לא קשור רק עם סיומה של תקופת בגין. זה הרבה יותר. הדימה שלא נכיים אם נאמר, כי מדובר בחשש אמתי על כך, שלא ייבור זמן רב ונעמוד בפני מציאות של "ימין אנטי-יהודי", בדיוק כמו שיש לנו שמאל אנטי-דתי.

האמת היא, כי רבים מתוכנו לא נתנו אף פעם הרבה למען ה"דתיות" של "חרות", ולפעמים חששו ממנה יותר מאשר האנטי-דתיות של השמאל, מפני הטעם הידוע שעדיף אויב גלוי מידיד צבוע, המדבר חלקלקות אבל מזימות בלבו ואינו עושה בשבילך דבר. אבל, אי-אפשר בכל זאת להתעלם לגמרי מהתקופה של בגין ומן הגישה האוהדת שהשרה אז השליט במפלגתו לגבי הענינים הדתיים.

אבל דבר זה הולך עתה ונעלם, וגם על כך אינו מדברים אך ורק מן הזוית "המצומצמת" של אי-קיום ההסכם הקואליציוני בנושאים הדתיים, אף כי זהו נושא חמור כשלעצמו, וקשה מאד לחיות כל הזמן עם התירוצים השגורים, שהם כל כך רוצים אבל לא יכולים, כי המערך מפריע להם, מצד אחד, ויש להם גם כמה הפרעות פנימיות של חיכים מרדניים וסוררים. מפלגה אינה נבחנת בכוונות ורצונות, אלא במעשים, ואם היא מקבלת את התמורה השלטונית ב"מזומן", בצורה מוחשית ומעשית, היא לא יכולה לצפות לכך שאת התמורה יקבלו השותפים בשקים רחוקים, ולרוב גם ללא כיסוי.

אבל, זה בדרך כלל, ואנו רוצים לעמוד על זוית הרבה יותר קונקרטית ומוחשית, כי למרות הכל, הקשיים שיש לליכוד בכנסת הם בכל זאת אמתיים מבחינת העובדות, וגם אם ניתן להאשים בחוסר מאמץ, באי-עשיה מספקת, עדיין אין כאן זדון, והבעיה האמתית מתחילה כאשר נראה בבירור ש"חרות" עוברת תהפוכה, היא הולכת ומשתנה בכיוון שעליו הצבענו בראשית הדברים.

*

האזנו ביום א' השבוע לראיון של קרוב לשעה עם סגן השר רוני מילוא בתכנית "מסיבת עתונאים" ב"קול ישראל", ויכולנו לשמוע במוחש את "המוסיקה החדשה" הזאת. רוני מילוא, הוא פוליטיקאי "חריף", ולא רק שתפס את "הפרינציפ", שכדי להכשיר את עצמו בעיני התקשורת צריך לו להיות "אנטי" בעניני דת, להסכים לכל נוסח של שאלה על "הדתיים הכופים" ועל "הסחטנות הדתית", אלא ניכר שהוא משום בעצמו חושב בדיוק כמו השמאל ואין שום שוני בינו לבינם, בכל שזה נוגע לנושא הדתי, ואפילו בענין כה קרדינאלי כמו שאלת "הגיור כהלכה". השתמיד חשבנו כי בענין הזה, לפחות, אין שום חשש כמעט מפולת ב"חרות", כי זה מובן שם לכולם.

הנה, מצהיר סגן השר של "חרות", רוני מילוא, כי יציע למפלגתו רוויזיה ושינוי מהלכם בנושא, כלומר להעדיף את הרפורמים היושבים באמריקה על המוני הציבור הדתי בארץ, והוא אפילו לא מסתיר מה הביא אותו למסקנתו זו. הנה, השתתף לאחרונה בועידת "הדסה" באמריקה, שם נפגש עם הרבה רפורמים, והודות לכך הוא חושב, כי אסור לתקן את החוק בארץ, לטובת מניעת זיופי הגיור, או אי-הכרה בהם בארץ. ואם לא די בכך, הוא מגלה את עצמו כשותף מלא למזימה לשלול מהציבור הדתי את ייצוגו וכוחו, וזאת באמצעות מרקים של שינוי שיטת הבחירות, באופן שציבור זה לא יוכל יותר להילחם בצורה לגיטימית על עמדותיו והשקפותיו.

אפשר אמנם לאמר, שרוני מילוא הוא יחיד, הוא לא מבטא את דעת הרוב במפלגתו, אבל יש לדחות נחמה זו. מילוא איננו יחיד, והוא לא יכול להיות יחיד. יכול להיות ל"חרות" מצע הכולל פה ושם סעיפים "חיוביים" בענינים דתיים מסורתיים, אבל מי שיקבע שם בעתיד את המציאות יהיו אלה בני הדור של רוני מילוא, וביניהם לבין הדור הצעיר של תנועת העבודה אין שום שוני. הם כולם גדלים על הבורות והניכור של מערכת החינוך הכללית, וזה מה שקובע את ההתייחסות לערכי האומה, ולא האידיאולוגיה של המפלגה או המצע שלה. כבר ראינו לעולמים מפלגות מקפלות דגלים ומצעים ונוהגות אחר ההמוניות הזולות של הרחוב. מה גם כאשר מדובר במפלגה שהעלתה את הכסא והשלטון לראש המעיינים שלה.

*

למילוא יש אמנם ארשת מסוג אישי של מרירות, לאחר שנאלץ להתלק מתפקידו כבר מוצה מטעם ראש הממשלה על משרד הפנים, אבל בדבריו נגד המפלגות הדתיות הוא היה רחוק מאוד מביטוי של מרירות או תסכול אישי; הוא סיפר מצד אחד בשמחה בלתי-מוסתרת על "החיל הרב" שעשה בתקופה הקצרה שלו במשרד הפנים, בשמרבית הנקודות שפירים נגד לענינים הדתיים, והוסיף לכך פירוש למעשה מעין "מצע אנטי-דתי שלם", שכל מפלגה שמאלנית לא היתה מתביישת בו, והוא מבשר רשת מזילות לגבי העתיד הלא-רחוק של תנועת "חרות", בפר יותר כשאנו יודעים שיש לו הרבה שותפים לדעה בשכבה הצעירה של עסקנים שתתפוס את מקומה בעתיד הלא-רחוק בשורות הקדמיות של ייצוג מפלגה זו.

וכדאי שנוסיף עתה, כי המסקנה המיידית לגבי תופעה זו, איננה רק דווקא לגבי הסכמים בעתיד של מפלגות דתיות עם תנועה זו, כמו השאלה היותר בסיסית, שתנועה זו בנויה ומבוססת על "יסודו" של הרבה רבבות יהודים דתיים, המצביעים בבחירות בשביל "חרות", מתוך ציחזון מזולזל המפלגות שמקורה בשטחיות מסיסמאות לאומיות ריקות מתוכן, עם מעט צבע "יהודי".

זה שרוני מילוא מתעלם מעובדה זו בלא כל בושה, אופיינית לציניות של כל הפוליטיקאים האנטי-דתיים, ואף איננה זרה לרקעה של מפלגת "חרות", שהרי תנועה זו לא נתנה לבוחר הדתי שלה מאומה בתמורה להצבעתו בעדה, על החינוך הדתי לילדיו דואגים עסקני המפלגות הדתיות. מתנועתו הוא לא זוכה לבניינים דתיים מובהקים, קל וחומר שאיננה עושה דבר למען נושאים ואנ־טרסים דתיים.

עתה אנו מגיעים למצב שבו המגינות של "חרות", בכל שהיא נעשית צעירה יותר, היא גם מתייצבת בחזית אחת עם הלוחמה האנטי-דתית הקיצונית ביותר, מאילו זכינו במדינה לציבור דתי החוזר תורה אמונה, של קיום עצמי, הרי ברור שדבר כזה עשוי לשמש לו אזור אזהרה בבחירות הבאות, בכל מקום שתתקיימנה, כי יפסיק להעניק את התמיכה המסורתית שלו ב"חרות" ובליכוד. אבל אנו חוששים כי גם זה לא יספק. ציבור יהודי, נאו לעזות יעלו כי בוגפו למען חרות, יש לנו ימין אנטי-דתי במדינה, אבל מי יודע אם זה לא יהיה כבר מאוחר מדי.

מכתבים למערכת

מי זה חיה רעה?

מה שנתפרסם בהמודיע (מיום ד' ב' מנ"א ש"ז) בשם מרן המשגיח ספסיבו רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל: שמה שאומרים בתפלת הדרך "ותצילנו מכף חיה רעה", הרי כיום בדרך כלל אין חיות רעות דובים ואריות, כבבישי הארץ ואמר שהפירוש היה בתקופתנו מדובר על הנהג הישראלי עצמו.

הס ושלום לייחס זאת לאותו צדיק לכנות האדם שנברא בצלם אלקים בשם חיות רעות, ובפרט שיש גם נהגים חרדים, והרבה מקרים הם לא אשמים כלל והם בגדר אונס. וכונת החבורה לומר שכמו שאנו מתפללים שיצילנו מהחיות רעות הבאים מסיבת החטא, כמו שאמרו ז"ל "אין ערוד ממית אלא החטא ממית", כמו כן יש להתפלל היום על התאונות שהם במקום החיות הנגרמים מהעונשים על החטאים.

ה' יצילנו מכל פגעים רעים

ח' מנ"א תשמ"ז — ב. י. זילבר

הזדעזעתי, אבל כך שמעתי!!

עמדתי ליד שני ילדים אחים, והמתנו על המדרכה עד שהרמזור יורה על היתר הליכה.

אמר האחד לאחיו בוא נעבור אף שהאור אדום אבל אין מכוניות, ענה לו אחיו: אבל אדום! ענה לו הראשון אבל גם אבא עובר באדום!!

הזדעזעתי

מ.ח.ז.

המרדף אחרי הצורבים

בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה חדשה, ב"ה נתרבו הסו־פסלים בביהמ"ד. מידי שנה נפת־חים ישיבות חדשות — ויש לברך ע"ז.

וכאן מתחילה הבעיה, ישנה תחרות מי יזכה בבחורים החשובים כ"י וגם ישיבות קיימות מתלבטות בבעיה זו לקראת פתיחת שיעור א'.

ברצוני להעיר שתי נקודות:

א) הבחורים מרגישים שהם מוצר נצרך וזה מקור לפיתוח הגי־אוה וכיו"ב, נוצר מצב שבמקום שיבחנו אותם הם נעשים הבוחנים וצריך לקדם את פני הרעה שלא תפגע נפשם ח"ו.

ב) נקודה חינוכית פשוטה שקורה לא אחת שפונים אל הבחורים מכמה ישיבות והם גם נע־שים מבולבלים וגם חשובים ומי־מילא הם צריכים לדון בדבר להיכן ללכת ולאיזה מקום לבקר ולכן קורה שקובעים ללכת למקום מסוים וברגע האחרון מבטלים הבחורים את התכנית, היכן הע־מידה בדיבור? בפרט שמי שצריך לקבל אותם והכינו עבורם והמצפה להם היכן הרגישות בכבוד מי שגדול מהם?

עקיבא כהן
ירושלים

סרטים לילדים - "רצח חינוכי"

באתי לעורר את קהל הקוראים אודות מנהג חדש שפשט לאחרונה בין קהל החרדים לדבר ה', אשר כל מי שיש לו כח ארגון וגם מעט רצון להרויח כסף בקלות, שוכר לערב אחד מכונה להקרנת סרטים ובהפש מקום (אפילו אולם שמ־חות פנוי) עבור ההקרנה, מדביק מודעות ברחובי העיר בנוסח: סרט מתח... מרשק... נבדק על ידי... אנשים חרדים... וכו'.

ומה התוצאות?

זהו "רצח חנוכי" ממדרגה ראשונה. ילדים או בני נוער יראים ושלמים צופים בסרטים הללו, מבל משים לב. שאילו הללו היו מוקרנים באולם, היה הדבר נקרא "קולנוע"! ולשם בודאי שהחרדים לא היו מרשים ללכת. וגם במכשיר הטמא מוקרנים הסרטים הנכשוים הללו, הדבר ברור כשמש בצהרים שאסור לראות. ומה נשתנה?

ראיתי שם, במקרה חשוב, ספורי מתח מבוימים אשר לא מוסיפים יראת שמים, ואהבת תורה, ובמקרה היותר גרוע מביא ומורידים מלחמות ורצח וכדומה.

אין צורך להאריך בנושא, אך יש להסב תשומת לב הורים ומח־נכים לענין.

בברכה ובתודה
משה לוין

להסיר מכשול

הורים רבים שולחים את בנו־תיהם לבד בהסעות מירושלים לים שרתון.

לאור מקרה חמור אשר ארע, כאשר לקח הנהג 5 בנות, ונסע אתן לבד לירושלים בהשאירו את שאר הנוסעים בים, אנו מזהירים את ההורים, אנא! שמרו על בנו־תיכם, הזהרו לפני שאתם שולחים אותן לבד לים. בנפש בנותיכם אתם מסתכנים.

ל. מ.
ירושלים

הרצאות בישובים מטעם מוסדות "אור החיים" ירושלים

בשבועים האחרונים נבנסה ישיבת אור החיים להוליך גבה במוסדות ערכי החינוך על ברכי התורה ויראת ה' טהורה.

כבוד ראש הישיבה הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א מכבה ונליץ מישוב לישוב ומשכונה לשכונה ומחזק את הלבבות של המבוגרים והצעירים להגבם בדרך התורה, והכנסת ילדיהם לתלמודי תורה וישיבות קדושות.

בין המקומות שהקיף כבוד הרב לאחרונה היו המושבים אורות ודגלית שליד בית שמש. ההרצאות נערכו באולמי המתנ"ס בהשתתפות מאות תושבים.

הרב אלבז שוב הוכיח לציבור את כשלון החינוך המתירני המביא לידי כפירה וזלזול בכל היקר והקדוש לעם ישראל.

הקהל הנרגש והנות התודעוע עד עמקי לבו מהמעשה בשטח המתירני. הדרשה בשכונות ירוש־לים נערכה בבית הכנסת המפואר היכל יחיאל שבנבה ע"ש ר' יחיאל אנקוה מהחשובות משפחתו, שם השתתפו אלפי משנה, והרב פרק חוזרים בתשובה. הרב ש. פ. (סרן במיל') פתח את הערב בדברי תורה ובמגמות החינוך היהודי.

בפסגת זאב נערכה אזכרה לזכרו של המנוח יוסף ורבי שנהרג בתאונת דרכים מרירה. השתתפו חבריו הרבים מהשכונה הירושל־מית החדשה. שם הודיע כבוד הרב שליט"א על החורבן שנעשה כאשר בונים עשרות אלפים יחידות דיור ובית קטן להקב"ה לא בונים ומתפלאים מדוע הנוער מידרדר.

כבוד הרב קרא לקהל לשוב למקורות ולמנוע אסונות, חז"ל אומרים שבלעם הרשע אמר: כל זמן שקולם של עם ישראל מצפצף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין אומה ולשון יכולה לשלוט עליהם שנאמר הקול קול יעקב אם אין הידים ידי עשו.

בשכונות קטמונים, פת, דש־נואל הבביא הימה ההרצאות בתלה והקהל מתח את דמעותיו באשר נשמע קולו של כבוד הרב אלבז ברמה.

תחנות מד"א חדשות בכנרת

טבריה — שתי תחנות מד"א חדשות נפתחו בחוף המזרחי של הכנרת. תחנה אחת תמוקם בעין גב ותאוייש על ידי חובש. היא תהיה פתוחה בין השעות 9 בבוקר ל־5 אחרי הצהריים.

התחנה השניה תמוקם בחוף דוגית ותאוייש על ידי אמבולנס המצוייד במכשיר קשר וחובש. אף היא תפעל באותן שעות.

פתיחת תחנות אלה, התאפשרה תודות לשיתוף הפעולה בין המועצות האיזוריות של עמק הירדן והמתחנלן לבין סניף מד"א בטבריה. (עתים)

ר. יזאלזון

לדרכו של מאבק

היה זה לפני מספר שנים, לעת אחד המאבקים, החוזרים ונשנים, בתופעת ביזוי קברות קדמונו.

לקול קריאתם של כל רבני העיר, הצטרפתי אף אני אל מאות רבבות של תושבי עיר, אשר סגרו את דף הגמרא או את דלת חנותם, ויצאו לרחובה של "העיר העברית הראשונה". לזעוק שם את זעקתה של יהדות התורה, החרדה עד לעמקי נשמתה, נוכח חלול כבודם של ראשונים כמלאכים.

התכנסנו שם אלפי יהודים מכל רחבי הארץ האזנו משך שעות ארוכות, תחת קרני השמש היוקדות. למצער רב רושם של רבנים וגדולי תורה, שהאריכו והוכיחו מהתורה הנביאים והכתובים גם יחד, עד כמה חשוב הוא ורציני מאבקנו זה.

אודה ולא אכחש, חזרתי מעצ־רת זו כשטעם מר בפי, שכן בניגוד לאשליותי, היתה זו שוב עצרת נוספת אשר מניעיה קדושים וטהורים, אך תוצאותיה ותוקפה היו מלהגשים את המטרה היעודה.

כשלעצ"ד הקולר תלוי לא מעט בבטלנותם (ואינני חפץ להשתמש בביטוי "רשלנותם") של המארג־נים. ולא הייתי חוזר למאורע מן העבר, אלמלא חזרת השגיאה על עצמה חודשים לבקרים:

מרן בעל "החפץ חיים" זצ"ל. באחת משיחותיו אודות דרכים ושיטות במאבק. הטיב להגדיר את שורש הכשלון הנובע מתכנון לקוי. במשלו המפורסם אודות אותו מפקד המארגן צבאו להגנה בחזית פלונית, מתוך נסיון העבר אשר למודהו כי התקפתו הצפויה של האויב עתידה לפרוץ בחזית זו, שכן במערכה לפני מספר שנים בחר האויב דוקא באחור זה...

לא השכיל אותו מפקד להבין, כי מה שהיה יפה לפני מספר שנים, אינו בהכרח יפה להיום. וכי דר־כים ושיטות במלחמה פלונית אינן בהכרח תואמות את המצרי הרצוי במלחמה אלמונית.

וכלפי מה אמורים הם הדב־רים?

למיטב הבנתי, הרי כל עצרת מעין זו שני תפקידים עיקרים לה: האחד — עצם קיומה של מחאה כנגד הנסיון לעקירת אחד היסודות עליהם מושתתת אמונתנו היהו־דית.

השני — יצירת דעת קהל אוהדה למאבקנו, אשר אולי יהיה בכוחה לסייע לנו בעתיד במאבקנו כנגד אותם שודדי קברים העטופים באיצטלא מדעית.

לאור כך, ברור אפוא, כי אם את המטרה הראשונה השגנו בעצם קיומה של העצרת, הרי את השניה לא רק שלא השגנו, אלא שדומני כי הושגה מטרה הנוגדת לחלוטין את מבוקשם של המאר־גנים.

חושבני כי עצם קיומה של העצרת בסביבה חילונית עוינת, מעיד על הרצון כי הצד שמנגד יוכח בהתנגדות ובהתמרמרות השוררות במחנה החרדי. כשם שהוספת עתונאים חילוניים למקום מטרתה ניצולם של אמצעי התקשורת להעברת התנגדות זו, והב־הרתה לכל חלקי העם היושב בציון.

לאור זאת נשגב מבינתי הבן, כיצד מתיישבת שאיפה זו עם כל אותם נאומים ארוכים ומסורבלים אשר מסופקני עד כמה האזין להם הצבור החרדי, אולם לכל הדעות היו הם לזרא לצבור החילוני אשר השקיף מן הצד.

שלא לדבר כבר על "השיטה" התחרות תשנית, בהעמדתם לצלום של אברכים עוטי שק. כששקית שתיה בידיהם, והיוך של שביעות רצון על דל שפתותיהם. דומני כי כל בר-דעת יבין כי הפגנות מסוג זה אין בכחן להרשים את צבור הצופים ברצינותו של המאבק.

דומני כי שומה על אותם עסק־נים יקרים להבין, כי לא ניתן לשכנע את הישראלי הממוצע בשיטות מחאה הנראות לו מוזרות ומשונות, הגורמות אצלו לדחיה קיצונית הן מהמפגינים והן מעצם הנושא.

למרות קדמותנו כלל יסודי במאבק — "ויגזול את החנית מיד המצרי". את האויב יש להכות בדרכיו הוא:

אם אין בכוחנו להבהיר לאותם שודדים בלבן את חומרת מעש־הם. הן מהבחינה המוסרית — בפגיעתם בכבוד המתים, מושג שהנו מקודש בכל ארצות תבל.

הן מהבחינה ההסטורית — בכרותם את הענף עליו הם יושבים. בחוללם את קברות אבות אבותיהם אשר מכחם תובעים הם את זכותם לירושת ארץ-ישראל. (בהבטחה האלקית הרי אין הם מאמינים...)

הן מהבחינה המדינית — מדינת ישראל הלא מאז ומעולם הותריעה ומתריעה, על חלולם של בתי קברות יהודיים בנכר.

אם בכל אלו לא הצלחנו לעצור את אותם רודפי ממון ופרסומת. שמא הגיע הזמן לנסות ולאמץ את הצעתו של כ"ק מרן האדמו"ר מקלויזנבורג שליט"א, ולפתוח במאבק משפטי עיקש וממושך, אשר יתכן ובכוחו יהיה לשנות את פני הדברים.

ואם כי אינני מחסידיה המו־שבעים של מערכת המשפט בי־שראל. ואינני נאיבי להאמין ביושרה ובטהרתה של מערכת זו. אולם דומני כי הגיע הזמן לנסות ולהשתמש גם בדרך זו.

ואם ניקח לדוגמא את המאבק האחרון, הרי דומני כי אין צורך במומחיות משפטית מיוחדת במינה, כדי להוכיח את צדקת טענותינו. שכן כל אשר עקב אחר תגובותיהם של אנשי אגף העתי־קות במשרד החנוך לא יכול היה להתעלם מהעובדה כי השקר הגס המלווה את טענותיהם "והנגב" הוא בראש כל חוצות.

ואם בתחילתה של הפרשה, דאגו טיפוסים אלו להזין את אמצעי התקשורת בידיעה כי לא מדובר בבתי קברות יהודיים. הרי ים לאחר מכן, כתוצאה מהרגי־שות המיוחדת במינה לטענות השוררות כיום במדינה, נאלצו אותם טפוסים לשנות את גירסתם, בטע־נם כי בקטריה לא נמצאו כלל קברים כלשהם. כשהגירסאות הסותרות זו את זו. מקלטות במהדורות החדשות, ניתנות בק־לות לשמש כמרצב בכל מאבק משפטי שהוא.

זאת ועוד, נסיון העבר למדנו כי אין כתקשורת הישראלית המ־סוגלת להכתים את היהודי החרדי במיטב ומיטב הכשרונות העומדים לרשותה, תוך נצולם של "ישרים" למיניהם, ושאר טיפוסים מפוקפ־קים בעלי דמות חרדית.

כדי לנתץ מיתוס זה אותה הצ־ליחה המדיה התקשורתית להחדיר למוחות צרכניה, מן הראוי היה כי כל מאבק שהוא ינהל, לפחות כלפי חוץ, לא בידי מספר עסקנים אשר עם כל רצונם הטוב אין הם מוכשרים לנשא. כי אם בידי צוות מקצועי מיומן ומתוחכם, אשר אחד ממרכיביו העיקריים יכלול את הדובר. אותו דובר אשר בעזרת יעוץ משפטי תקשורתי וכיוצ"ב יש לקוות כי יעלה בידו לשנות מעט את תדמיתה של יהדות התורה בקרב הצבור הכללי, צבור אשר כל הכרותו את הנושא נובעת מסלופיה של התקשורת, והרואה בכל המאבק הקדוש הזה, איזו שהיא הטרדה נוספת של "יהודים פנאטיים" ותו לא.

דומני כי הגיע הזמן לאמץ קוד־מחשבה חדשים, ו"לשנות כותך", ויפה שעה אחת קודם.

אירועים פוליטיים

"כבוד אחרון" לוירשובסקי מ"שינוי"

יש לפתות בשלב זה, בסבירות די מרובה שמורדכי וירשובסקי שבר לסיים את הקריירה הצי־בורית שלו. קריירה שלא הצטיי־נה במקוריות ביהדות או בחי־דושים מפליגים, לבד מהדי "דבריי" שטמה נגד דת והדתיים. מי שמסייעים לוירשובסקי לסיים את הקריירה שלו, הם חבריו מהתנועה "שלשום, אלו שבעבר נשמו לרוחה על שהאיש פרש מהם אז אלה המשיטים את הכל כדי שוירשובסקי "יפול" מכהונתו לה־צטרף אליהם.

במסיבת עיתונאים שכינסו ראשי תנועת "שינוי" לאחר הה־חלטה על הקמת מפלגת המרכז החדשה, חלקו הדוברים "כבוד אחרון" לוירשובסקי, אותו הא־שימו ב"עריקה" המגדם מן המ־פלגה וכאדם שהיה אחראי לב־ריחתם של המונים מן המפלגה מאחר והם, פשוט, לא סבלו את וירשובסקי.

ד"ר אמנון רובינשטיין, נמנע במסיבת העיתונאים מלתקוף ישירות את וירשובסקי. "אני לא אנהג כמוהו", הסביר רובינשטיין. אולם, לעומת זאת, הציג רובינש־טיין לעתונים את ד"ר יהושע פורת, המועמד הרביעי של "שי־נוי", שאם היה וירשובסקי "אדם הגון" היה פורש מן הכנסת, היה פורת נכנס במקומו.

פורת מסביר לעתונאים עד כמה גדולה רעתו של וירשובסקי. הוא נותן להבין שטעותה הגדולה של מפלגתו היתה בכך שהכלילה את האיש הלזה בין שורותיה. וירשו־בסקי היה גורם ישיר לכך שהמונים יברחו מ"שינוי". אנשים פשוט לא סבלו אותו, טוען פורת.

בקיצור, "ילחם החופשי" ויר־שובסקי, מוצג ע"י אמיתיו לשעבר באור שונה, אולי נכון יותר מן "האור" הקודם: טיפוס אנטיפא־טי; דוחה; לא הגון; צבוע; מדבר אחד בפה ואחד בלב. חבריו לשעבר של וירשובסקי טוענים על "אביר החוק" שלהם כי הוא פשוט "גנב": הוא נבחר לכנסת על סמך מצע שינוי וכמטעמה — וכעת הוא פורש ולוקח עמו את המנדט.

במסיבת העיתונאים מתקשים חברי שינוי להעלות בדעתם גם לא שם אחד של אדם שבחר בשי־נוי בגלל וירשובסקי. להערכתם יש המונים שלא הצביעו בגלל תחושת הבחילה שחשו עם שומ־עם את שמו. והנה, האיש שהרבה לדבר על מוסר ויושר — וברח עם מנדט לא־לו.

מבחינתנו ה"כבוד האחרון" לו זוכה וירשובסקי מעמיתיו — אינו מקור לדאגה או לשותפות בצער. אנו מוכנים, בעינים עצומות, לה־תום על "דברי הכבוד" של ויר־שובסקי על רובינשטיין ולהיפך. שניהם, מבחינתנו, ראוים ל"כבוד" מעין זה שלו זוכה היום וירשובסקי. לגמרי לא נורא אם "זאבידי" הזה יזרוש בטעמה של השמצה, בפרט כזו זולה ההופכת אותו לריקא ופוחז חסר מעצורים, רודף כבוד ופרסומת ובעל כשר השרדות אפילו תוך רמיסת ערכים יסודיים.

אך פעם, מול גודש השנאה הזה ששפע לא ייחסנו לו רצינות יותר. האיש ביקש כתורת ודרף פרסום: (אמרו על עמלצ, רובי־נשטיין, כשהיה שר תקשורת ופעל למען ערוץ שני לטלביזיה עשה זאת מאחר ובערוץ הראשון שמעו כל הזמן רק על עמיתו וירשובסקי. ורובינשטיין, כך אמרו בכנסת, ורצה לפתות ערוץ אחד שבו לא יראו את פרצופו של וירשובסקי ולא ישמעו את "הגיגיו")...

וירשובסקי לא יכול להתבלט באף תחום. בכל נושא מדיני או בטחוני או חברתי, היו מוכשרים ממנו בחוגי השמאל שכבשו כותרות ושימת לב. וירשובסקי היה ידוע יותר "כאיפכא מסתב־רא", כאדם היושב במליאה ומ־תערב בכל נושא העולה על הפרק, בין אם הוא מכיר אותו ובין אם לאו. חבריו שנטלו ממנו את הכותרות הרציניות הפכוהו למ־תוסכל.

וירשובסקי ניסה להאחז בנושא אחר, שבו התקשורת מעניקה מקום התבטאות רחב לכל דורש: הסתה נגד דתיים. כאן, בתחום הזה, הו־פיע וירשובסקי כ"איש חוק", "ארב של מוסר" "איש של כבוד". היום, חבריו מאתמול, חולקים לו את "הכבוד האחרון".

מספרים עד כמה הוא נעדר את כל אתן תכונות או מדות. הם אומרים עליו שהוא איש מדנים, איש קריירה הרואה ורוצה רק את טובת עצמו. הם טוענים שהוא טיפוס דוחה. מאוס על הצבור, לא רק על הצבור מן הימין או מן התנוגים הדתיים אלא גם בקרב השמאל בארץ. "המונים" ברחו מ"שינוי" רק בגלל שוירשובסקי חבר בה — אמר ד"ר פורת.

לוירשובסקי יש כנראה .זה להשיב לעמיתיו. הוא הרי מכיר את "היושר" של רובינשטיין יותר מאשר הכיר אותו מאמר העיתונאי יאיר קוטלר. יש צורך לקוות שהוא אכן יענה. השניים, ללא ספק, מכירים טוב מאד איש את רעהו ובכל שהם ידגישו זאת ויאמרו זאת בפומבי כן יטב.

אגב, בר"ץ לא החליטו עדיין לקבל את וירשובסקי בזרועות פתוחות. שלא לציטוט ושלא לר־חוס, יש גם בר"ץ המכירים טוב את "מעלותיו" של וירשובסקי כפי שמנו אותם ראשי "שינוי". אבל, נכון להיום, בר"ץ מוכנים לקבל את וירשובסקי למהלך הקדנציה הנוכחית. ושני טעמים לדבר:

הראשון, בר"ץ סבורים כי בהצטרפותו של וירשובסקי אלי־הם, יווצר רושם בצבור שכל כו־חות השמאל הולכים לר"צ. מב־חינה תעמולתית זה יועיל, מקום לכנסת הבאה — זה לא יעלה, הם מקוים מאחר וירשובסקי כבר לא יופיע במסגרתם.

השני, והו טעם אישי של יוסי שריד. גם הוא ערק בראשית הק־דנציה הזו אל ר"צ. הוא נבחר לכנסת מטעם המערך, אך ברח "כדוב ישרו" עם המנדט של המערך לר"צ. כבר אז הוקיעו את שריד. אמרו עליו שהוא נהג כפי שאיש הגון אסור לו לנהוג, בדיוק כמו משה דיין שמונה כשר חוץ של הליכוד ושריד היה מראשי תוקפיו כדי שיחזיר את המנדט למערך.

לשריד לא איכפת, בשלב זה, ל"הסתמך" על "הכשר" של "איש ישר" כוירשובסקי... וירשובסקי כבר "מסתמך" על "איש ישר" כשריד...

ר"מ צרפת מזהיר את טהרן מפני נקיטת צעדי סחטנות

נגן על חופש השייט - אמר, בהצדיקו שיגור אוניות צרפתיות למפרץ הפרסי

פאריס, — ראש ממשלת צרפת, ז'אק שיראק, האשים את איראן כי היא נוקטת צעדי סחטנות, והדגיש כי כל נסיון איראני "לאלץ את צרפת "להכנע לתביעותיה של איראן — ניתן לשלה.

"הנני אומר לשלטונות איראן כי כל עוד הם מבקשים לפתור בעיות צרפתיות-איראניות באמצעות סחיטה, הם מבזבזים את זמנם", אמר שיראק בראיון בן שעה, שהעניק לטלויזיה הצרפתית.

כזכור ניתקה פאריס את קשריה הדיפלומטיים עם טהרן ב־17 ביולי, במהלך חילוקי דעות שנבעו מסירובו של מתורגמן בשגרירות איראן בפאריס להעיד בפני משטרת צרפת על מעורבותו בשורת פיגועי פצצות בפאריס אשתקד. שגרירויותיהן של שתי המדינות בפאריס ובטהרן הוקפו בכוחות משטרה מאז החל הסיכסוך.

שיראק הדגיש בהמשך דבריו כי צרפת מבקשת לשמור על קשרים נורמליים עם כל המדינות, אולם הוסיף: "כמובן שלא נוכל להסכים לקשרים עם אנשים החשודים בשיתוף פעולה עם טרוריסטים או עם חוטפים".

עוד אמר שיראק כי "האיראנים נוקטים שורה של צעדים שאינם עולים בקנה אחד עם כללי הצדק הבינלאומי והנוהל הבינלאומי. יש לקוות שהם יעמדו על חומרת המצב ויחזרו לשוב למידה גדולה יותר של נורמליות בקשריהם הבי־נלאומיים".

בחלק אחר של הראיון הצדיק שיראק את החלטתה של צרפת לשגר נושאת-מטוסים ואוניות ליווי למפרץ הפרסי, באומרו: "חופש השייט במפרץ הוא שיקול חשוב ביותר, ביחוד למען האינטרסים של מדינות מערביות. המדובר הוא בכוח הרתעה... אולם אם ייפגעו אינטרסים שלנו, הרי אין צורך לציין שאכן נגיב". נושאת המטוסים הצרפתית "קלמאנסו" ושלוש אוניות ליווי הפליגו ביום ה' מנמל טולון. (עי"ר)

מזוית אחרת / מ. שלום

החופש הגדול - לאן הגיע?!

היום, כצאת ימי בין המצרים וכניסת ימי "בין הזמנים", מתחילה הנדידה הגדולה, הב־ריחה המרפרפות מן הבית, מן הישיבה — לבית, מן ה"חדר" התלמוד תורה — להבקות.

מעגל הקסמים של "החופש" הולך ומשתלט על כולם. כל נחשא לאחת — כמעט כולם... שכן עדיין ישנם כאלה שאוהבים את הבית שלהם. זה לא אומר שמי שפותח במעשה מביתו שלו אינו אוהב את ד' אמותיו הפרטיות שלו, שהרי הוא רק רודף אחר ילדיו שכבורחים מן הבית, מפני שכולם נוסעים לחופש, כולם מתיירים בגדודים, באריזות מרובות ובנסיעות מייגעות, כולם "אוכלים" חול וקנטרסים. רק מי שיכול להרשות לעצמו נוסע לאיזה מקום "מסודר", בית מלון או בית מרגוע, או בית הבראה, וכדומה. אבל שם כבר מלא עד אפס מקום כבר לפני כמה חודשים, ומי שלא הצליח לשריין מקום מראש חייב להתגועע בכל מקום אחר אפילו קשה ומדכא — העיקר לברוח מהבית עם הילדים.

החופש השתלט על אורח חיינו, עד כדי כך שגם ה"חדרים" והתלמוד תורה, רבים מהם "סגרו" את בתי האולפנא לתינוקות של בית רבן. "הרבי" לא מוכן ללמוד עם כיתה מצומקת, או שגם ילדיו שלו רוצים חופש!. ואז כל הילדים האחרים, שמשום סיבה כל שהיא ההורים לא מוכנים לשלם את המחיר הכבד מנשוא, מחיר הפרטיות שנעלמת בחופש, מחיר ההרפתקנות, או שבאמת אין לו כסף ל"התענוגות" של חופש, ילדיו שלו — אין להם "חדר" ואין להם חופש...

לפני שנים זה לא היה!

אף "חדר" לא נעל דלתותיו לפני תלמידיו, ואולי בכוונה תחילה — לא בעונה "חמה" זו. אדרבה, היתה מדיניות שפירה ותיכנית שלא סוגרים חדר בפני תינוק, לא שולחים הביתה לעשרה ימים או לשבועיים תמימים, ילדים טובים שלא די להם שנשארו בבית, אלא גם חדר ולימו־דים נלקח מהם.

פעם זה לא היה.

בעבר ידענו שבימים אלה צריך להסתגר בבית, לא להסתובב ברחובות. ואלה היו רחובות... של פעם, עם הרבה פחות זוהמה ומיאוס, שטובת ילדינו להתרחק מהם ת"ק פרסה. בעבר ידענו שלא כל המקומות ואתרי הנופש והחופש ראויים לילדי תלמוד תורה להיכנס לשעריהם. בעבר הלא רחוק הידרנו רגלינו ממקומות שרק השם שלהם לא היה בדיוק תואם עם מה שאנו מחנכים את ילדינו — אפילו אם המשחקים עצמם היו "כש־רים".

פעם לא היה המושג הזה "חופש". החופש היה "בין הזמנים", ביומא דפגרא וערבי מועדים וזמנים. היו אלה יותר ימים של עזרה בבית וציון ימי חג ומועד. חופש? — מאן דכר שמיה!

היום נשתנו הזמנים והנסיבות — כך אומר הדור הצעיר. אבל בלבול מושגים לא צריך להיות. ערבוב תחומים — וודאי שלא. צירטול מקודשה ועניינים שבטהרה — על אחת כמה וכמה.

היום קוראים לדור למושגים שהתרחקנו מהם כרחוק מזרח ממערב. הסתרנו אותם מילדינו, השמטנו אותם בכוונה תחילה מהלקסיקון של עוללינו וטפינו. לא רצינו שהם ידעו על דברים כאלה. לא פארקים ולא בריכות ולא סרטים ולא בילויים וגם לא טיולים לשם ולשמה. למרבה, היינו מבקרים באתרים היסטוריים תוך כדי טיול למקומות הקדושים. באנו אל נופים יפים במסגרת נסיעה מאורגנת של ה"חדר" או התלמוד תורה, כאשר נסענו לעדי הקודש בגליל העליון והתחתון. אבל בהחלט לא טיול של פירוק והתפרקות.

אינני יודעים למה צריך לסגור בתי תורה לילדי ישראל. למה צריך לצייד את התלמידים טהורי הלב, שלא טעמו טעם חטא ובינתם כשדה חוכה, עם "הודעות להורים" שבימים אלה ואלה, עם צאת ימי "בין המצרים", עליכם לקחת את הילד לטיולים ובילויים משום שהחדר סגור, אין מלמד תינוקות ואין תפילה ולא כלום, כי כולם יוצאים לחופש.

למה לקפח הורתם של אלה אשר העולם מתקיים מהבל פיהם?

למה זה מגיע להורים אשר נפשם קצה מהחו־פש ומצייקנותו. הם אוהבים את ביתם, את ארבעת הקירות שלהם, גם אם היא תחומה למספר מטרים לא גדול לפי מספר הנפשות כן ירבו. למה זה מגיע לילדים שרוצים ללמוד, או שאינם יכולים לעשות "חופש" כמו אחרים, שישליכו אותם לרחובות, כן, פשוט לרחובות!

ישנם "חדרים" ותלמודי תורה שאפילו אינם מציעים אלטרנטיבות ל"חופש" — גם לא איזו מסגרת מינימלית של חצי יום להחזיק את הילדים הטובים במצב של יציבות. אחרים סוגרים את ה"חדר" ופותחים "קייטנה" במחיר נפרד מה־תשלום החודשי. זו גם "חדשה" שלא היה בעבר.

אבל ההורים שותקים. מה הם יכולים לעשות נגד ה"מוסכמה" החדשה ההולכת ומשתלטת על חיינו — החופש הגדול.

חבל, חבל על העדר התחושה של האחריות כלפי התלמידים ולא פחות מכך — כלפי ההורים. חבל שהדרך הסלולה מימי אבותינו, שאין מוציאים תינוקות של בית רבן אפילו לבנין בית המקדש ואין מבטלין תורה משום כך, אינה חדורה עמוק בתודעתנו.

חבל. אבל האם ניתן לשנות את העולם? או לפחות, להחזירו למצבו השפוי כימי קדם?

ברחבי עולם / מאת דף

פקיסטן נתפסה "על חם"

אוי לה לארה"ב אם תמצה את הדין עם פקיסטן ואוי לה אם לאו

מקבלי ההחלטות בממשלת ארה"ב ניצבים בימים אלה בפני דילמה לא קלה, ובידיעה ברורה שידה של ארה"ב על התחתונה. ההתחבטות נובעת בשאלה הכללית כיצד מעניש מדינה ידידותית על חטא שהוא מבלי לפגוע בידידות שבין השתים. אין לארה"ב הרבה בנות ברית ברחבי העולם, והיות אינטרסים גם כל אחת מהן חשובה להישענות מאין כמוה.

על הפרק ניצבת השאלה כיצד על וושינגטון להגיב משנתגלה שפקיסטן ניסתה זו פעם נוספת להבריח מארה"ב ציוד חיוני לי־צירת כלי נשק גרעיניים. הפקי־סטניים נתפסו "על חם" בנסיון להבריח טכנולוגיה גרעינית, ופ־קידים אמריקאיים טוענים שהפעם לא תצא פקיסטן נקיה מהעניין. נודע שסוכני מכס סיכלו נסיון לרכוש 25 טון של פלדה בעלת חוזק מיוחד ולהבריחה לפקיסטן. פלדה יחודית במינה זו דרושה להכנת הצנטריפוגות הנדרשות לה־עשרת אורניום, שהוא שלב הכרחי בדרך לייצור כלי נשק גרעיני. המ־קורות האמריקאיים טוענים שה־איש שעמד להוציא את המזימה לפועל, ארשאד פרבז, קטי מבוצא פקיסטני, התודה לפני חוקריו שהפלדה אכן נועדה לתכנית יצור הפצצה של פקיסטן. זו כבר שלוחה את ידה בעבר בטכנולוגיה לה־עשרה גרעינית של ארה"ב, מב־סיסים בהולנד, גם הבריחה אוסי־לוסקופים לבדיקת כלי נשק גרעיניים מהעיר סקרמנטו בשנת 1982, ואף ניסתה בשנת 1984 ליבא מטקסס הדקים לפצצות אטומיות. נסיונות אלה ואחרים הם חלק ממאמץ עקבי ובלתי פוסק של פקיסטן להגיע ליצור פצצה גרעינית, ולפי השמועות אך כפשע בינה לבין המטרה.

מה שמסבך את הפרשה עוד יותר הוא החוק האמריקאי, שאושר בשנת 1985, האוסר מתן סיוע חוץ לכל מדינה המנסה לה־שיג טכנולוגיה גרעינית אמריקאית בדרכים לא חוקיות. תכנית סיוע אמריקאית לפקיסטן, בת 3.2 בי־ליון דולר, העומדת להסתיים בשנה זו, ולכאורה לא ניתן יהיה לבית הלבן ולקונגרס לאשר את התכנית החדשה המוצעת, בהיקף של 4 בליון דולר, מבלי להעלים עין מדרישות חוק זה. הדבר אינו פשוט כלל וכלל, ולכן יש הסבורים שתכנית הסיוע לפקיסטן מוטלת עתה בספק. אך לכך תהיינה השלכות דיפלומטיות שאמריקה בוודאי לא תרצה בהן. לא מן הנמנע שאם אכן יופנע מפקיסטן סיוע חוץ, תמנע זו את העברת הסיוע הצבאי מארה"ב ללוחמים האפג־ניים, המוג'הדין, והפעיל לחץ על שלושת מיליון הפליטים האפגניים המצויים באיזורי גבול אלה.

בעבר היה לענין המלחמה הניטשת באפגניסטן משקל רב יותר בעיני הקונגרס והממשל מאשר המאמצים למניעת הפצתו של הנשק הגרעיני. אף שישנם כמה וכמה חוקים האוסרים מתן סיוע למדינות המנסות לפתח כלי נשק גרעיניים, אישר הקונגרס פעם אחר פעם את בקשות הממשל לדחות הטלת סנקציות אלה נגד פקיסטן, שסירבה בעקביות לחתום על האמנה משנת 1968 למניעת הפצתו של הנשק הגרעיני.

הפעם נראה שהקונגרס לא יוזא בי"ב כבעבר לגבי פקיסטן. ישיבה ראשונה בנושא נסיון ההברחה והשלכותיו מעודה לימים אלה. הסינטור ג'והן גלן (האסטרונאוט לשעבר), שהוא מן התומכים בעמדה המצדדת למנוע מפקיסטן סיוע כל עוד איננה נוטשת את שאיפותיה ותכניותיה הגרעיניות, חש שאכן ניתן אישור לעמדותיו. כמי שתומך במלחמת המורדים האפגניים, הוא אומר: "אנו מצויים בדילמה קשה... אך פקיסטן בנס־יונה הנואל מחייבת אותנו להנהג בצורה מחמירה... חייבים אנו להקפיד אתה, שאם לא כן יחול בתת היבשת ההודית מרוץ נשק גרעיני שסופו מי ישורנו!". חבר בית הנבחרים הדמוקרטי, סטפן סולרז, שסייע לפני זמן לא רב להעביר בבית הצעת פשרה המאפשרת להמשיך את תכנית הסיוע לפקיסטן למשך שנתיים נוספות על אף תכניותיה הגרעיניות, חש עכשיו מרומה, מאוכזב ועייף. הוא יכנה את השערוריה "הפרה גסה ומרגיזה של חוקינו, המשקפת את הביטול המתנשא כלפי הצע־כים והעקרונות של ארה"ב".

משרד החוץ הפקיסטני התנער, כמובן, מכל קשר לנסיון ההברחה, והדגיש שוב שכל תכניותיה הגר־עיניות של פקיסטן מכוונות אך ורק למטרות שלום ולייצור מקורות אנרגיה, ולא חלילה פצצות. דובר ממשלת פקיסטן יחס את ההאש־מות לאויבי פקיסטן בין חברי הקונגרס, ורמז שיתכן וסוכנים ישראלים או הודים רקמו את המזימה כדי להביך את פקיסטן. אך ההכחשות הפקיסטניות לא מתקבלות על דעת האמריקאים, שיש בידיהם ידיעות מהימנות ואמינות על מאמצי ייצור הפצצה הגרעינית בפקיסטן. כאשר נתפס פרבז נודע שנמצאו במשרדו וב־ביתו מסמכים מרשיעים.

הממשל עדיין אינו מאשים את ממשלת פקיסטן בנסיון ההבר־חה, אך אין ספק בכך שהלחץ על הממשל לנקוט הפעם בדרך תקיפה ומחמירה עם פקיסטן ילך ויגבר. אף אם תאושר תכנית הסיו־ע, כמעט ודאי הדבר שהיא תהא מותנית בפיקוח אמריקאי קפדני על כל היבטי התכנית הגרעינית של פקיסטן, פיקוח צמוד ומחמיר.

מפנקס הכנסת / צבי רחון

שחרור בלמים

פגרת הקיץ, שבה מתחילה היום הכנסת למשך תקופה ממושכת של קרוב לשלושה חודשים, איננה אלא אחת מזכויות היתר של חברי הכנסת על פניהם של שאר אזרחי המדינה, שאינם מכירים כלל תופעת מנוחה ארוכת טווח ורבת מבוזה, כפי שהקציבו לעצמם נבחרי העם על פי תקנון הכנסת.

אלא שאין זו זכות יחידה. די אם נזכיר כי גם סדר שבוע עבודת הכנסת אינו רק חסר יום עבודה אחד מתוך ששת הימים בשבוע, אלא עומד רק על שלושה ימים בלבד — שני, שלישי ורביעי — ומתוך כך, מהענקת זכות היתר של מחצית שבוע עבודה בלבד. נוכל להכיר עד כמה רחוק העומס השיגרתי על כתפו של הח"כ, שלא אחת גם יוצא לשליחות ציבורית בחו"ל, במהלך מושב הכנסת, מבלי שיהיה חייב למסור דו"ח לאיש על פעולותיו ומעשיו.

עתה, עם סיום "מושב הקיץ" הרי שהחופש הגדול אינו אלא חיוני ונחוץ ביותר ל"אנשי הסגולה" מבית הנבחרים. הם זקוקים לחילוץ עצמות מרוב טירדות מנוחת הנפש שהיו להם עקב טלטולי ועיון הקדמת הבחירות והועידה הבינ"ל הטרטספר והחקיקה הכללית והדתית, שבלמו את האפשרות לצאת להתאוורר עקב הגיוס הכללי, פעם אחר פעם, שנכפה עליהם לקראת הצבעות גורליות וחשובות במליאת הכנסת העדתית.

הנה, סוף סוף, קיץ הגיע, חופש בא, ניתן לשחרר בלמים, להדביק כנפיים, לאורח כמעט־ריד — ולמהר לשוט במרחבי תבל, לחוש את הדופק בקרב אחינו בגולה הדוויה; גם לאגור כח לקראת "מושב החורף", שבו, אולי, יהיה רב למצדדי הקדמת הבחירות.

החלטתם הנבונה של שרי המערך, שלא להעלות היום במליאת הכנסת את ההצעה להקדמת הבחירות, איננה אלא במקומה ובעתה, דבר נאה ומתקבל, "שלא ישבשו את רגיעת הקיץ הנדרשת" כפי שהכריז ידיד הליכוד חיים קופמן שצהל מיד לאחר ששמע, כי אכן ניתן לשחרר את בלמי האיסור לצאת לחו"ל. כפי שהוכרז בליכוד בשבוע שעבר.

הידיעות בכלי התקשורת על הנזק שנגרם לאחרונה למפלגת המערך עקב שאיפתו הבלתי-נלאית של שמעון פרס להקדים את הבחירות מבלי שתהיה לו יכולת לממש רצונו אינן אלא השערות בלתי-בדוקות. מה שבדוק ומנוסה, כי הפופולאריות של פרס עלתה לאין שיעור בקרב חברי הכנסת "יועצי הכוח הפרלמנטרי", שלפתע חשו דרור כציפור לעוף ב"אל על" לכל עבר. בהחלטתו לדחות את הצעת החוק להקדמת הבחירות עשה להם, לחכ"ים, פרס את הקיץ, שדוקא השנה היה אחוד-שרב-כבד, והטמפרטורה הזמה-במיוחד אפפה בו ימים ארוכים ומתישים.

כל הצהרות-המתח הפוליטיות על "שיבושי" ההסכם הקואליציוני והפרתו בידי מערך/ליכוד, כל דברי-הזעם ההדדיים על חוסר-תיפקוד של הממשלה המאוחדת ושיבוש אחדותה, נעלמו שלשום בישיבת הממשלה בעת דיון על מכת-הסמים בישראל, שממדיה, כך התברר, הבהילו את השרים ללא אבחנה בין ליכוד ומערך. זה אויב משותף לכולם, בדיוק כמו שהמכוונות הפרלמנטרית הקבועה, לרגל משחק עונתי בזירת הכנסת — איננה אלא מיטרד, שטוב אולי לכלי התקשורת מחפשי-כותרות בימי "עונת מלפפונים" של הקיץ המייבש כל הבינן, אבל מרגיז ללא צורך את הזוכים מחפשי-הכנפים.

לפיכך, עם שחרור הבלמים הפוליטיים השבוע, כאשר כבר אי אפשר להגיש החל מהיום עוד הצעות לאי אימון בממשלה, כאשר תסכם היום הכנסת את ארבע הצעות אי האימון שנותרו לסיום מושב הקיץ בכנסת — ישתרר במחנק החמסיני משב-רוח מרענן, כאילו מנהרת אויר צלול, שקט פרלמנטרי מיוחל, שימשך קרוב למאה יום. הפרעות-מזדמנות של הצהרות/ פניות/ מחאות/ הודעות/ הצעות ושאר מיני להג-פוליטי מפי חכ"ים לא יעלו ולא יורידו את לחץ-הדם הלאומי בישראל, הזוכה מחר לחילוץ-עצמות וראש שקט וצלול, עד ל"מושב החורף" הנראה רחוק מאד, בקצה מנהרת-הפגרה הבעל"ים.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

דמיאניוק: אדם שביצע פקודות הגרמנים בכפייה אין להאשימו

"רק ביצע פשעים מיוזמתו הוא חייב לתת את הדין"

אדם שהיה בשבי הגרמנים וביצע פקודות שלהם בכפייה, אין להאשים אותו על כך. אבל אם ביצע פשעים מיוזמתו, על כך הוא חייב לתת את הדין — אמר אתמול איוואן דמיאניוק בחקירתו הנגדית בבית המשפט בירושלים.

התובע מיכאל שקד קרא בפני הנאשם דברים שהוא אמר בשיחה שהיתה לו עם סנ"צ קפלן ב־19 במאי 1986: "לא מבינים את זה. אז בשביל מה עושים משפטים". אמרת לקפלן שהיה שיתוף פעולה עם הגרמנים בגלל תנאים קשים וקפלן הוסיף כי דמיאניוק אמר שהוא לא מדבר על עצמו, אלא באופן כללי. הנאשם שנתבקש להתייחס לדברים אלה אמר, כי הדברים לא נאמרו בדיוק בצורה כזאת, אבל הוא אמר להם שאם הגרמנים לוקחים מישהו, הוא לא יכול לסרב.

להלן שאל התובע את דמיאניוק אם "שאלו אותך למה להאמין לך שלא היית בטרבלינקה ואתה אמרת שלא יכול להיות שנשלחת לשם מפני שהיית עור ועצמות". אני לא מבין, אמר התובע, מה זה נוגע לענין.

דמיאניוק: נכון, אני אמרתי שהייתי אז עור ועצמות.

השופט לוין מעיר לנאשם כי הגרמנים לקחו גם אנשים אחרים שהיו "עור ועצמות" ושלחו אותם לתפקידים שונים, ביניהם גם למחנות השמדה.

על כך השיב הנאשם, כי אותו שלחו לגרץ ושם התנאים כבר היו יותר טובים. זה לקח זמן רב עד שהוא החלים.

התובע שקד מצטט בפני הנאשם דברים שהוא אמר לשומרים האמריקאים שלו לפני שהעלו אותו למטוס בו הועבר לישראל. דמיאניוק אמר אז: "הם לא מבינים. זו היתה מלחמה, לא יכולתי לעשות כלום".

הנאשם: זה לא נכון. לא אמרתי דברים כאלה. אמרתי: למה שופטים אותי. לא הייתי בשום מקום.

התובע: אבל זה דומה למה שאמרת לקפלן שחקר אותך בארץ. אמרת לו שהגרמנים נתנו פקודות שאי אפשר היה לסרב, וכי לא מבינים אותך.

הנאשם השיב כי הגרמנים לא אמרו לו ללכת (כנראה למחנה). לא הייתי חייב ללכת.

בענין זה ציטט התובע שקד בפני הנאשם דברים משיחה נוספת שלו עם סנ"צ קפלן מן ה־28 באפריל 1986.

על כך רשם קפלן זכרון דברים ונאמר בו להלן: דברו על הכנסיה והנצרות הפרבוסלאבית באוקראינה. דמיאניוק אמר כי הכנסיה תומכת בו.

הנאשם השיב כי אכן כך אמר. להלן ציטוט נוסף מזכרון הדברים של קפלן: "שאלתי אותו אז אם הכנסיה והקהילה האוקראינית היו תומכים בו גם אילו הודה שהיה בטרבלינקה וחיסל אנשים.

שקד: האם אתה זוכר שאלה כזאת.

הנאשם השיב כי אינו זוכר.

שקד: אתה ענית לקפלן את הדברים הבאים: בעצם אנשי הכנסיה האוקראינית מאמינים, שאדם שמבצע מה שפוקדים עליו, אין להאשימו. אבל אי אפשר להצדיק אדם שהוסיף דברים מיוזמתו.

הנאשם לא התייחס לדברים אלה בצורה ברורה ואז התערב אב בית הדין השופט לוין ואמר: האם נכון שאמרת שאם אדם מבצע פקודות שנותנים לו הגרמנים אין לבוא אליו בטענה, אבל אם הוא מוסיף, דברים מיוזמתו, אדם כזה מגיע לו עונש. האם אמרת דברים כאלה לקפלן?

הנאשם השיב, כי אלה הם בערך הדברים שהוא אמנם אמר.

השופט: לפי דעתך, מי ששותף פעולה עם גרמנים במחנות השמדה על פי פקודתם צריך להעניש אותו או לא.

הנאשם השיב, כי אם הוא משמיד אנשים אז הוא ראוי לעונש.

שאלה: גם אם אדם הורג לפי פקודת הגרמנים הוא צריך לקבל עונש?

תשובה: אני לא הייתי עושה זאת.

השופט אינו מרפה ושואל: אם הגרמנים אומרים לך להרוג חמישה אנשים, תהרוג אותם?

תשובה: אם עשה זאת מפני שהגרמנים אמרו לו הוא לא אשם. על מה להעניש אותו, אם הוא מוכרח למלא פקודה.

השופט לוין חוזר ושואל: מה שהתובע שקד אמר. זה משקף דעתך?

דמיאניוק: אם לאדם היה סיכוי לצאת משם ולא עשה כן יש להעמידו לדין. אבל אם אילצו אותו זה דבר אחר ואין לבוא אליו בטענות.

אם הוא התנדב זה סיפור אחר, על זה הוא צריך לשאת באחריות וחייב לתת את הדין. גם אם הוא עשה דברים מיוזמתו, הוא חייב לתת את הדין.

הנאשם דמיאניוק חוזר וטוען במהלך חקירה נגדית זו, כי הוא עצמו לא היה בטרבלינקה ולא עשה שום דברים כאלה, וכי מדובר באופן כללי על אנשים שנגררו למצבים מסוג זה.

הסניגור יורם שפטל לא נכח ביום שני בבית המשפט. הוא נסע ללונדון לצורך תיחקור שלושה עדי הגנה ואפשרות הבאתם להעיד בארץ במשפטו של מרשו.

היום יתחדש המשפט בשעה 9 בבוקר ויסתיים ב־1.30 אחה"צ. (ראה ידיעה בעמוד ב').

בהתערבות נציג החזית הדתית בתל־אביב

בוטל מופע ליצנים בט' באב בתל־אביב

מאת סופר "המודיע"

מופע בידור שנועד להתקיים היום, במוצאי צום תשעה באב, מטעם עיריית תל־אביב, במדרחוב נחלת בנימין, בוטל בעקבות פניית יו"ר סיעת החזית הדתית בתל־אביב.

בסוף השבוע יצאה עיריית תל־אביב בפרסומים תחת הכותרת "טוב לי בתל־אביב", בהם מזמין מינהל החינוך הנוער והתרבות העירוני את הציבור, למופע אופנה במדרחוב נחלת בנימין, בו יתקיים בין השאר, מופע ליצנים.

דבר התוכנית, לקיים מופע בידור זול ביום בו מקוננים אבלי ציון וירושלים על חורבן בית המקדש, עורר תדהמה וכאב בציבור הדתי, שהתמרמר על אטימות הרגשות מטעם עיריית תל־אביב בראשות שלמה להט, הפוגעת בנושאי יהדות שונים:

יו"ר סיעת החזית הדתית בעיריית תל־אביב, עו"ד, חיים בסוק, שטיפל בנושא, נענה בטענה, כי העוסקים בדבר לא ידעו כי הרביעי באוגוסט הוא תשעה באב, אולם בעקבות הפניה הועברה הוראה לבטל את התוכנית.

תושבים בתל־אביב הביעו תמיהה וכאב על העובדה, שהאגף האמור לעסוק בחינוך ילדי ישראל, כה מנותק ממורשת העם, עד כדי חוסר ידיעה מתי חל תשעה באב.

החברה הממשלתית למדליות התקשרה עם חברה יפנית וסינית

מאת סופרנו הכלכלי

החברה הממשלתית למדליות התקשרה עם חברה יפנית וסינית, דבר שצפוי להגדיל מחזור ההזמנות והמכירות של מטבעות הזיכרון באחוזים ניכרים. כך אמר אתמול אליעזר שילוני, מנכ"ל החברה.

הוא ציין, כי נוסף לצד המסחרי, החברה תורמת ליחסים טובים של מדינת ישראל עם ארצות העולם, הן באמצעות תערוכות שמשרד החוץ עורך, הזוכות להדים ולסיקור של אמצעי התקשורת והן באמצעות ההתכתבות שהיא מנהלת עם מעוניינים מכל קצוות העולם, כולל מדינות כמו ניגריה, מאקו, הודו ועוד.

לדעתו, אם נדע לנטוע בין כיבוש שווקים חדשים לעדיליתנים מצד אחד, וקידום הנומיסמטיקה מצד שני, צפויה התקדמות רבה בשנה הבאה בשטח הכלכלי, מסחרי ותרבותי.

להערכתו, לאחר מכירת המטבע האחרון שהונפק, "ירחוי", תגיע החברה לגידול של 50 אחוזים לפחות במכירת מטבע זהב.

כידוע, החברה הממשלתית למדליות משווקת מטבעות זיכרון, המונפקות על ידי בנק ישראל ומייצרת מדליות ועדיליתנים.

משמרת מחאה הפתיעה את המשלחת הרוסית

משמרת־מחאה וההזדהות עם יהודי ברית־המועצות הפתיעה אתמול את חברי המשלחת הקונסולרית הסובייטית, כאשר הגיעו לעבודתם בשגרירות פינלנד בישראל.

חברי המשמרת נשאו כרוזים וסיסמאות, וכאשר יצאו אנשי המשלחת הסובייטית מן המכונית פנה אליהם שמואל בן־צבי, רכז ההסברה של המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, וביקש מהם להעביר מסר לשלטונות בריה"מ. חברי המשלחת ענו כי הם לא מטפלים בענין זה. על דברי בן־צבי, שאינו מבקש טיפול אלא העברת מסר בלבד, השיבו: "יכול לבקש לקבוע פגישה, אולם בגלל משמרת־המחאה הפגישה לא תתקיים". כאשר ביקש למסור להם מכתב כדי להעבירו לשלטונות בריה"מ הם סירבו לקבלו, ואז שלחו חברי המשמרת את המכתב למשלחת הקונסולרית באמצעות הדואר.

במכתב נאמר בין השאר, כי לא ייתכנו יחסים בין ישראל לבין בריה"מ ללא פתרון לבעיית יהודי בריה"מ ברוח הגלסנוסט והפרסטרויקה כלפי יהודי בריה"מ. כן תבעו חופש עלייה והתרת הלימוד של השפה והתרבות היהודית בברית המועצות.

במשמרת המחאה וההזדהות היו 13 איש, פעילי המועצה הציבורית וקבוצת ה־35.

שמואל בן צבי מסר לכתב עתי"ם, כי משמרות ההזדהות תתייצב מדי בוקר ליד שגרירות פינלנד בישראל במשך חמישה ימים בשבוע. במשמרות יפגינו חברי ארגונים שונים הפעילים למען יהודי ברית־המועצות. (עתי"ם)

ישיבת מאור אליהו
שבהרי יהודה קרית טלז סטון
נותרו מספר מקומות לנופש בין הזמנים
★ כשר למהדרין ★ שומרי שמיטה
★ מדשאות ★ תוכניות מגוונות למשפחה
ימי ההבראה: י"ב מנ"א־כ' מנ"א (7.8-15.8)
מבצע מיוחד לסוף שבוע מכ"ד מנ"א־כ"ח מנ"א
פרטים והרשמה בטלפון: בבוקר 02־341814
בערב: 02־341238

תחנת הרשמה ליין ומיץ ענבים מאוצר בי"ד
משלוח לבית בכל הארץ
צישינסקי
ר' עקיבא 152 טל. 796016

בחורה דתית
מעוניינת
לשכור דירה
עם עוד בנות
טל. 792537

חשמלאי מוסמך
מקבל כל סוגי עבודות חשמל באחריות ובמחירים נוחים
טל. 03־789894

מהדיר ירושלים
מחזור נסיעות באוטובוסים ממוזגים
1. חברון קבר רחל. 2. קבר רחל, שמואל הנביא, שמעון הצדיק. [illegible]

מבצע אגדה
בלעדי למציאס סנטר
קחו היום* דברי הלבשה לכל המשפחה
שלמו בשנה הבאה
הצ'ק יום ח' בתשרי 1.10.87
המבצע יסתיים ביום שישי הקרוב
י"ב מנ"א 7/8/87
אוטובוסים 54, 45, 59, 61, 315, 400,
1, 2 — פנימי בני ברק
מציאס סנטר ב"ב ר' עקיבא 85 בפסג' מול גן ושא
*מ־80 ש"ח ומעלה

טובית
בגדי ילדים
ללקוחותינו בבני ברק
החנות פתוחה כל יום אחה"צ משעה 3־5.30
בר' עקיבא 107 בחצר
הגיעו תלבושת אחידה לבתי הספר

חדש בעיר!
"הכוכב"
רח' שמעון 38 עיר ב"מרכז הכוכב"
ע"י יקות השמיטה
כשר למהדרין
בהשגחה
טל. 959864 954151
957709
★ פיצה בחוג ישיר ★ פלפל ★ בליבנטס ★ מלאווח
הכל במחיר הכרות

הנסיעה בתחבורה הציבורית תתייקר ב־16% בשבוע הבא

הנסיעות באוטובוס ובמוניות יתייקרו במקביל

מחירי הנסיעה באוטובוסים יועלו בשיעור של 16 אחוז — כך סוכם בין השר קורפו לבין השר משה נסים, בהיענות לדרישות האוצר לצמצום הסובסידיות.

ההתייקרות תיכנס לתוקף כבר בשבוע הבא, כאשר באותו תאריך תתייקר אף הנסיעה במוניות.

פירוט מלא של המחירים החדשים, הן באוטובוסים והן במוניות, יפורסם תוך יום־יומיים. (עש"ת)

● אופקים — התאחדות בעלי מלאכה ותעשיה במחוז הנגב פתחה השבוע סניף בעיירה אופקים. זאת לאחר שסוחרים ובעלי מלאכה מהעיירה ביקשו להצטרף להתאחדות ומספרם הצדיק פתיחת סניף באופקים. (עתי"ם)

● ירושלים, — נכי צה"ל אשר התנהגו באופן אלים ופרוע במשרדי אגף השיקום של משרד הבטחון יושעו מיידית מחברותם בארגון נכי צה"ל. על כך מסרו נציגי ארגון נכי צה"ל להנהלת משרד הבטחון בדיון שהתקיים במשרד הבטחון, זאת לנוכח התנהגות פרועה ומעשי אלימות של מספר נכי צה"ל, שהיו לאחרונה במשרדי אגף השיקום, בהם הותקפו פיזית עובדי האגף. (עש"ת למ"ס)

המלצה לשלם לנאפסו משכורת בעד תקופת כלאו

הפרקליט הצבאי הראשי תת אלוף אמנון סטרשנוב המליץ באחרונה בפני ראש אכ"א, אלוף מתן וילנאי, לשלם לעיזאת נאפסו משכורת של קצין בדרגת סגן, לכל התקופה הנדונה של כ־5 שנים שבהן ישב בכלא.

לכתב עתי"ם נודע, כי לאחר שפרקליטו של נאפסו, עו"ד צבי הדר, פנה לפרקליט הצבאי הראשי וביקש לשלם למרשו משכורת ופיצויים עבור התקופה שישב בכלא, קיים הפרקליט הצבאי סדרה של בדיקות משפטיות והתייעצויות בענין. לאחריהם הגיע למסקנה, כי אכן זכאי נאפסו למשכורות עבור התקופה של חמש וחצי שנים, מתוך שבע וחצי שנים שבהם ישב נאפסו במאסר.

המשכורות תשולם לו עפ"י משכורתו של קצין בדרגת סגן, שהיתה דרגתו של נאפסו עד שהורד לדרגת רב־סמל עפ"י החלטת בית המשפט העליון בערעור. משכורתו של קצין בדרגת סגן מגיעה לכדי 1,000 ש"ח בחודש (עתי"ם).

שר הדתות מזועזע מהתנהגות המשטרה

משטרת ירושלים: תחקרנה הפעולות בליל שבת

שר הדתות, זבולון המר, התקשר אתמול לכ"ק האדמו"ר מפיטסבורג באשדוד והביע בפניו את הזדעזעותו מהתקרית שארעה בליל שבת בו השתמשה בגאז מדמיע נגד הציבור החרדי, בעוד שכמה נערים הם היו שיידו אבנים על מכוניות.

שר הדתות הביע הזדהות עם כ"ק האדמו"ר שליט"א, שקיבל את אות יקיר העיר אשדוד, ועם בית החסידות מפיטסבורג, הידועים כשוחרי שלום ומקרבי לבבות. השר אמר כי יפעל בכל יכולתו לבדיקת התקרית החמורה.

רבה של ירושלים, הרב יצחק קוליץ, הביע בפני סגן מפקד משטרת ירושלים, שלמה תורג'מן, את מחאתו על התנהגות המשטרה כלפי המשתתפים בארוע עם האדמו"ר מפיטסבורג. הרב ציין כי לא ניתן לעבור לסדר היום על התנהגותה החמורה של משטרת ירושלים. תורג'מן השיב לרב יצחק קוליץ, כי המשטרה תחקור את פעולותיה בארועי ליל שישי ברחוב מלכי ישראל.

נשיא התאחדות חסידי פיטסבורג באמריקה, הרב דוד שפיגל, שלח אתמול מכתבי מחאה לראש הממשלה יצחק שמיר, לשר המשטרה חיים בר לב ולשגריר ארה"ב בארץ תומס פיקרינג, על התנהגותה של המשטרה ועל השימוש בגז מדמיע נגד אנשים חרדים. (עתי"ם)

מרפאות ומכונים רפואיים פרטיים יחוייבו ברישוי ובפיקוח ממשלתי

בעקבות מקרים חוזרים של ארועים רפואיים חריגים ★ התקנות ייכנסו לתוקפן תוך 3 חדשים

כל המרפאות והמכונים הרפואיים הפרטיים בישראל יחוייבו ברישוי ופיקוח של משרד הבריאות.

כך נקבע בתקנות חדשות שנחתמו השבוע על ידי שרת הבריאות, ארבלי אלמוזלינו, בתום עבודה שנמשכה שלוש שנים.

בחודשים האחרונים, עקב מקרים חוזרים ונשנים של ארועים רפואיים חריגים שהתרחשו במרפאות ובמכונים פרטיים, זורזה עבודת התקינה והחקיקה והחל מיום פרסום התקנה (שלושה חדשים) היא תיכנס לתוקפה.

בהתאם לתקנות החדשות נקבע, כי בכל מירפאה יהא חייב להיות נוכח רופא בשעות פעילותה. עם זאת, נקבעו בתקנות, מה הן הפעולות הרפואיות המותרות לביצוע במירפאות ובמכונים, ומה הם התנאים הנדרשים לביצוע פעולות אלה. על פי התקנות נקבע, כי מרפאות שבהן מבוצעות פעולות חירורגיות קטנות, כמרגם מרפאות שבהן מבוצעות פעולות חירורגיות בהרדמה מלאה, יחוייבו ברישוי ורישום בפנקס המירפאות, שינוהל באגף לשירותי אישפוז במשרד הבריאות.

בהתאם לתקנה זו יוכל משרד הבריאות לפקח על הנעשה במרפאות ובמכונים הפרטיים, במטרה למנוע רשלנות רפואית העלולה לפגוע בחיי חולים, הפונים לעזרת מירפאות פרטיות.

כמו כן יחוייבו כל המירפאות והמכונים לעמוד בדרישות של תנאים פיזיים הולמים, כח אדם מיומן, מיכשור רפואי מתאים, ציוד וסידורים מתאימים לביצוע פעולות רפואיות, כפי שהותוו בתקנות אלה (עתי"ם).

באסיפת חירום של ועד הורים ברמות 03

נשקלת אפשרות להגיש צו מניעה נגד עיריית ירושלים בענין מוסדות החינוך בשכונה

—מאת סופר "המודיע"—

עקב המגמה של פקידי עיריית ירושלים, בפרט במחלקת החינוך, להמשיך ולקפח את משרות ילדי השכונה רמות 03 במתן שירות מוניציפאלי לצרכי החינוך, וזאת ללא כל הצדקה ומפני שיקולים פסולים הוחלט בהתייעצות עם משפטנים לבדוק את דרכי הפעולה ולא מן הנמנע שבימים הקרובים יוגש צו מניעה נגד העירייה.

ועד ההורים החליט שלא יסכים לכל פתרון ביניים בנושא זה, אלא אך ורק בקבלת מבנים מהעירייה, על מנת להסיר את העוול והקיפוח המשווע שהילדים סבלו עד כה.

לא יתכן שראשי העירייה מודעים למצב ונכונים להידברות עם הצדדים ולהגיע להסכם המקובל על כולם, ומאידך גיסא פקידים ומנהלי מחלקות, הנתונים ללחצים מגורמים מסוימים, מושפעים לקבלת החלטות חריגות, טוען ועד ההורים.

יו"ר ועדת העבודה והרווחה:

"270 מיליון ש"ח כספי ביטוח סיעוד באוצר"

ועדת העבודה והרווחה המשיכה אתמול בשמיעת דיווח על הפעלת חוק ביטוח סיעוד.

מנכ"ל הביטוח הלאומי, מרדכי צפורי, מסר, כי הגביה השנתית בענף ביטוח סיעוד מסתכמת השנה ב־60 מיליון ש"ח. ב־1986 הוקצבו כ־23 מיליון ש"ח למשרדי העבודה והרווחה והבריאות לטיפול קהלתי ומוסדי בקשישים ולפיתוח שרותים. נוספו 283 מקומות אשפוז נוספים שיאפשרו תוספת של 90 אלף ימי אשפוז. מ־1.4.88 ישקע עיקר התקציב בתשלום גמלאות אישיות. קצב הגידול בהשקעות בטיפול בקהילה בעקבות חוק ביטוח סיעוד גדל פי 4.

יו"ר המועצה הארצית לביטוח סיעוד פרופ' א. רוזין, פירט את הפרוייקטים העומדים לאישור בוועדה, והזהיר מפני תהליך של הגדלת מספר המיטות לקשישים סיעודיים על חשבון מיטות בבתי־אבות לקשישים עצמאים, וזאת ללא פיתוח מערכת מספקת של שרותים קהילתיים.

נציג משרד הבריאות, שרגא הבר מסר על תכנית של 38 מיליון דולר שהגיש המשרד לפיתוח פרוייקטים עד 1990, תכנית שתתן פתרון ל־1400 מיטות לקשישים במוסדות, 1100 מיטות סיעודיות, 403 מיטות־יום, 331 מיטות לתשושי־נפש, ושיפור התפקוד של כ־400 מיטות קיימות.

יו"ר הוועדה, ח"כ א. נמיר, טענה, כי קיים בלבול וחוסר בהירות לגבי הוועדה הארצית שלפי החוק צריכה להיות ועדה מיעצת ולא מחליטה, ובתנאים הנתונים אינה מסוגלת לעמוד במטלות ולהתמודד עם המשרדים. 270 מיליון ש"ח מכספי ביטוח סיעוד מונחים באוצר והדבר מוכיח, כי אין מנוס מתיקון החוק. הוועדה תמשיך לעקוב אחר ביצוע החוק.

חוק לתיקון פקודת הרופאים אושר בוועדת העבודה

ועדת העבודה והרווחה אישרה את החוק לתיקון פקודת הרופאים.

החוק הוגש עוד בכנסת העשירית; הדיונים בו התמשכו בין היתר בגלל התנגדות נמרצת של הרופאים לסעיף המאפשר למנכ"ל משרד הבריאות להתלות עד למשפט רשיון של רופא שעבר עבירה שיש עמה קלון. הנוסח שאושר בסופו של דבר בוועדה נתקבל על דעת כל הנוגעים בדבר: המנכ"ל יתן החלטתו לאחר שהתייעץ בוועדת מומחים מורכבת מנציגי הרופאים והיועץ המשפטי לממשלה.

החוק מטיל בין היתר חובת בחינות לקראת סטאג' על בוגרי בית־ספר לרפואה בחו"ל, ומסדיר בחינות של רופאים מחו"ל כתנאי לקבלת רשיון לעבוד בארץ.

החוק יונח על שולחן הכנסת לקריאה שניה ושלישית.

ראש עיריית ב"ב דורש תגבור קווי 54 ו־61

דרישה חד משמעית מהנהלת חב' "דן" לשפר באורח מיידי את המצב בקווי האוטובוסים "54", "61" שמב"ב לת"א ובחזרה — העלה ראש העיר, הרב משה אירנשטיין, במברקים ששיגר לגורמים תחבורתיים שונים.

במברקו טוען ראש העיר, כי באחרונה החמיר המצב בקווים אלו, והם עמוסים לעייפה, וצבור הנוסעים להמתין זמן רב בתחנות בשרב הכבד.

הוא הוסיף, כי מידי יום ביומו מתקבלות במשרדו תלונות רבות של תושבים שנמצאו לאחר בדיקה, מוצדקות לחלוטין.

כמו"כ מחה על עומס בקווי התחבורה לחופי הרחצה, וזאת, למרות המחיר הגבוה של כרטיסי הנסיעה.

נעצרו 3 חשודים בנסיונות לפגוע במטרות ערביות

שלושה צעירים יהודים בירושלים הנתיקה נעצרו לפני מספר ימים כחשודים בנסיונות ובקשירת קשר לפגוע במטרות ערביות.

כתב עתי"ם מוסר, כי ברשות השלושה נמצאו אמצעי לחימה שונים מוסתרים במקומות מחבוא.

גורמים בכירים במשטרה אישרו את דבר מעצרם של שלושת החשודים, אך עם זאת הוטל איפול מוחלט על הפרשה, בטענה שגורמים בטחוניים נוספים מעורבים בחקירה, הנמצאת עתה בעיצומה.

אמש נמסר, כי שלושת החשודים נעצרו ביום חמישי שעבר, כשברשות אחד מהם, נער בן 17, נמצאו בתוך תיק שני בקבוקי תבערה, רימון עשן ותחמושת קלה. הצעיר המזוהה עם תנועת כך, נעצר בירושלים. יחד עמו נעצרו שני חשודים נוספים ומעצרם הוארך ל־10 ימים.

אחד החשודים שוחרר אתמול ממעצרו עם תום חקירתו. מהמשטרה נמסר כי לא ידוע אם נעשה שימוש באמצעי החבלה שנמצאו ברשות החשודים.

החקירה נמשכת (עתי"ם).

● ירושלים — הועדה המקומית לתכנון ובניה בבאר־שבע אישרה תוכנית להקצאת 2,000 מגרשים לבניה עצמית בעיירה לאקיה, דרומית לבאר־שבע. (עש"ת)

תובע להעניק זכויות הצבעה שוות למניות הבנקאיות

מאת סופרנו הכלכלי

ח"כ דן תיכון תובע להעניק זכויות הצבעה שוות למניות הבנקאיות שבהסדר. תיכון מתכוון להעלות נושא זה בדיון שיתקיים מחר בוועדת הכספים של הכנסת, שתתייחס לשינויים בהסדר המניות כדי לאפשר מיסחור המניות.

הוא הביע ביקורת על התנהגות ראשי ההסתדרות ובנק הפועלים ואמר, כי הם מתנגדים לתת זכויות הצבעה שוות למניות, מחשש שההסתדרות וחברת העובדים יאבדו את שליטתם על הבנק, שכן לאחר פידיון המניות, תקבל הממשלה את המניות ועיקר השליטה בבנקים תמצא בעצם על ידי הממשלה.

יצויין, כי במסמך שגובש לאחרונה בבנק ישראל מוצע שהממשלה תמנה 75 אחוזים מחברי מועצות המנהלים בבנקים. ההצעה נדונה כעת על ידי ראשי האוצר ובנק ישראל והנטייה היא לקיים את ההצעה. שר האוצר משה נסים אמר בשבוע שעבר כי טרם קיבל החלטה בענין.

הצעה אחרת הנדונה על ידי שר האוצר היא שהממשלה תמכור בהדרגה את מניות הבנקים שבהסדר שיגיעו לידיה באוקטובר 1988, עם פידיון המניות.

שיבושים בכביש החוף בגלל תקלות בשתי משאיות

שיבושים חמורים חלו אתמול בתנועת כלי הרכב בכביש החוף, סמוך למכון וינגייט ליד נתניה, בגלל תקלות מכניות בשתי משאיות.

באחת המשאיות נשבר הציר האחורי והיא חסמה את התנועה בנתיב השמאלי, מטען המשאית — ירקות בתפזורת — התפזר על הכביש.

המשאית האחרת חסמה את הכביש בנתיב הימני, לאחר שחלקה הקדמי עלה באש כתוצאה מקצר חשמלי.

נמשכת ההרשמה לטיולי "בין הזמנים"
לגילאי 18 — 14 (בנים)
באוירה חרדית
לצפון:
שימו לב לשינוי בתאריכים
אי"ה בימים ג'ד' — טז — יז מנ"א רמת הגולן, הגליל העליון, אזור הבניאס ועוד
לדרום:
בימים ג' ד' ה' — כ"ג, כ"ד, כ"ה מנ"א מכתשים, הר הנגב ועוד
פרטים והרשמה
03־785089 03־792880

נופש והבראה באשדוד
בקמפוס ישיבת "נוה הרצוג"
נותרו מספר מקומות
פרטים והרשמה
055־21738 055־24204

מגדלי החיטה עתרו לבג"צ בענין החיטה בשנת השמיטה

אירגון עובדי הפלחה טוען בעתירה לבג"צ, כי שר המסחר והתעשיה אריאל שרון, נכנע ללחץ חוגים חרדיים בכל הקשור לשיווק החיטה שנקצרה במהלך שנת השמיטה.

כמו־כן טוענים מגדלי החיטה בעתירתם, כי בעלי טחנות הקמח נכנעו אף הם ללחץ חוגים חרדים קיצוניים, ומסרבים לקלוט בטחנות הקמח חיטה שנקצרה במהלך שנת השמיטה.

העתירה הוגשה אתמול על ידי ארגון עובדי הפלחה, שבו מאורגנים מרבית מגדלי החיטה בארץ, והיא מופנית נגד שר המסחר והתעשיה, שר החקלאות, שר האוצר ואירגון בעלי טחנות הקמח.

העותרים טוענים באמצעות עו"ד ד"ר יעקב נאמן, כי בשל הלחץ שהפעילו "חוגים חרדיים" על השר שרון, הוא מונע התימה על חוזה עם מגדלי החיטה לפיו יקבלו המגדלים 193 דולר לטון חיטה. העותרים טוענים כי מנסים להעמיס על גבם את ההוצאות שנגרמו למדינה כתוצאה משנת השמיטה. הם גם קובלים על כך שאין שרי האוצר, החקלאות והמסחר והתעשיה מעבירים את ההכרעה על מחיר החיטה הסופי לדיון בממשלה.

העותרים מפרטים את המצוקה שאליה ניקלעו השנה בגלל שנת השמיטה. לטענתם, משק החיטה מצוי בפיקוח ממשלתי מלא. הממשלה קובעת את מחיר החיטה ואת גובה הסובסידיה, וקיים איסור מוחלט על יבוא חיטה. לטענתם, במשך כל השנים אימצו הממשלה והמגדלים את פסיקת הרב קוק זצ"ל וההסדר שעליו סמך. לפי הסדר זה יכולים המגדלים למכור לנכרים לשנה את אדמתם והגידולים קיבלו הכשר מהרבנות הראשית לישראל שהם נקיים מחשש שביעית. לטענת העותרים, בית דין צדק של העדה החרדית אינו מכיר בהסדר זה.

העותרים טוענים כי ערב שנת השמיטה סוכם שהממשלה תרכוש את החיטה במחיר 193 דולר לטון, אך עד היום נמנע מינהל הסחר הממשלתי לחתום על ההסכם וכל זאת בשל לחץ של חוגים חרדיים על השר שרון. "בעקבות העלאת נושא שנת השמיטה על ידי חוגים חרדיים, שאינם סרים לפסקי הלכה של מועצת הרבנות הראשית, נימנע מינהל הסחר לחתום על ההסכם. המגדלים קיבלו מקדמה של 162.5 דולר לטון חיטה, אך מינהל הסחר מסרב לחתום על ההסכם הרב שנתי, למרות שכל פרטיו סוכמו. כמו כן סרב לשלם את הסכום המלא שהובטח להם בגין אספקת חיטה", נאמר בעתירה.

העותרים טוענים כי אין משלמים להם את ההפרש מאחר ומשרד האוצר ומשרד החקלאות מבקשים להעמיס על גבם את עלויות שנת השמיטה. העותרים טוענים כי לפני שבוע הסתיים הקציר וכי נגרמים להם נזקים כספיים קשים, מאחר ואין הממשלה עומדת בהתחייבות לשלם להם את מלוא הסכום שסוכם.

"סיבת העיכוב בתשלום מחיר החיטה, נובעת בין היתר, מכך ששר התעשיה והמסחר נטל על עצמו, משיקולים השמורים עמו, תפקיד של קידום מטרות הדת אשר אינו מעניינו ואינם נמנים על תחום העניינים שלמענם הוסמך להשתמש כשיקול דעתו", טוענים העותרים, ומוסיפים: "שר התעשיה והמסחר דוחה את שיקול דעתו מפני דעתם של חוגים חרדיים, הפוסלים את החיטה שגדלה בארץ בשנת השמיטה, למרות היתר מפורש של מועצת הרבנות המסיר ממנה חשש שביעית. אין לדברי העותרים, לחוגים חרדיים אלה כל סמכות שבדין ואין שר התעשיה והמסחר רשאי לשים שיקול דעתם של אלה במקום בו עליו להפעיל את שיקול דעתו, ברצונו לרצות את הציבור החרדי חרג שר התעשיה והמסחר מסמכותו", הם טוענים. (עתי"ם).

25,000 דונם נשרפו הקיץ ב־400 דליקות

מתוכם 5000 דונמים יערות

המטה המשותף למלחמה בשריפות יער, בהשתתפות משרד הפנים, צה"ל, קרן קיימת לישראל, מפקדי כבאות ורשות שמורות הטבע — התכנסו אתמול במשרד הפנים בירושלים. במטה דווח, כי הקיץ ארעו כ־400 שריפות יער, בהן נשרפו 5000 דונם יערות ועוד כ־20 אלף דונם חורש טבעי ואדמות מרעה.

בדיון סוכם על סיוע שיינתן ע"י צה"ל במקרים של שריפות גדולות, אשר בהן לא ניתן יהיה להתמודד בכוחות הכיבוי הקיימים. צה"ל העמיד לרשות שירותי הכבאות רכב כיבוי נוסף וכן ישתתף בפלוגות הכיבוי המתאמנות בבית הספר הארצי לכבאות.

שריפות היער השנה הן בעלות עצמה חזקה, בשל החום הכבד והעשבייה הגבוהה. במקרים רבים בולט גורם ההצתה.

המטה המשותף פנה למשטרה להגביר את פעולות המניעה ע"י סיורים באיזורי היערות.

המטה קורא לכל האזרחים שישמשו כגורם מדווח על כל מקרה של עשן או אש והדיווח יתקבל בשירותי הכבאות ובקק"ל. (עש"ת)

תיבדק האפשרות להקים וועדה קרואה ברחובות

מצבה הכספי של העירייה קשה בגלל ארנונה נמוכה

משרד הפנים החליט להקים ועדת בדיקה בראשותו של חיים קוברסקי, מי שהיה מנכ"ל משרד הפנים, שתבדוק אם ניתן לפזר את מועצת עיריית רחובות ולהקים ועדה קרואה תחתיה.

מכבר, דרש ראש העירייה עוד לפני כחצי שנה כי תקום ועדה כזאת, מכיוון שעיריית רחובות נקלעה לקשיים כספיים. כעת ביקש ראש העירייה ממשרד הפנים הלוואה, כדי שיוכל לשלם משכורות עובדי העירייה לחודש יולי ולמנוע את שיתוק העירייה כולה.

הבעיות הכספיות של רחובות נובעות מכך, שהארנונה שהיא גובה בשנתיים האחרונות היתה מן הנמוכות בארץ, ולא התאימה למה שנקבע ל"תקרה" על ידי משרד הפנים וועדת הכספים.

כדי לכנס את הוועדה הבודקת דרושים חתימותיהם של שר המשפטים ושל שר הפנים, תפקיד שממלא כעת ראש הממשלה יצחק שמיר.

שמיר כבר חתם, אך עד ששמיר יחתום אי אפשר יהיה להוציא את ההחלטה אל הפועל, מסרו גורמים בכירים במשרד הפנים. (עתי"ם)

מחשב מאתר צמתים המועדים לתאונות

לשכת התנועה של משטרת חיפה נעזרת במחשב לאיתור צמתים וכבישים המועדים לתאונות דרכים. על כך מסר אתמול ראש לשכת התנועה במשטרת מרחב חיפה, רפ"ק יהודה סולומון, בפגישה עם עיתונאים.

בפגישה השתתפו גם קצין הפיקוח על התנועה בדרכים במרחב, פקד אבי מינקובסקי, וראש מדור תאונות דרכים במרחב, מפקח ברוך פרידמה.

ראש לשכת התנועה אמר כי מזה מספר חודשים מופעל במרחב חיפה מחשב המוזן במידע אודות תאונות דרכים ועבירות תנועה. מחשב זה מסייע בתיכון פעולות לאכיפת החוק, תוך הפקת לקחים מהמידע המוזן אליו.

רפ"ק סולומון הוסיף, כי המשטרה פועלת עתה לטיפול אינטנסיבי באכיפת החוק, במטרה להביא לירידה בעקומת תאונות הדרכים.

הוא ציין, כי במחצית השנה האחרונה חלה ירידה של כ־7 אחוזים במספר תאונות הדרכים עם נפגעים לעומת אשתקד.

רב־פקד יהודה סולומון הדגיש את חלקם של הולכי הרגל כגורם לתאונות הדרכים, ואמר כי מתנהלת עתה פעולת אכיפה במטרה להחדיר את תודעת הבטיחות להולכי הרגל, המהווים כ־16 אחוז מהגורמים לתאונות הדרכים.

לשכת התנועה של משטרת מרחב חיפה הפעילה באחרונה "ערוץ מידע" שבו מועבר לקט של פסקי דין בנושא תנועה לשוטרי המשטרה והבוחנים, לצורך הפקת לקחים. לקט זה מכיל הערות של בית המשפט במשפטי תעבורה שונים. (עתי"ם)

לקבוע לפחות ארבע שעות ביום ללימוד בבין הזמנים
בס"ד
קריאה קדושה
אנו פונים בזה בבקשה גדולה לכל בני הישיבות שליט"א בארצנו הקדושה ובחו"ל [illegible]
[illegible]
אלעזר מנחם מן שך — חיים שמואלביץ
יעקב ישראל קניבסקי — משה חברוני
שלמה זלמן אויערבאך
שבני תורה יתאספו בבין הזמנים במקום תורה
[illegible]
יעקב ישראל קניבסקי

מכירה חד פעמית מתוצרת ארה"ב
בגדי ילדים, שמלות לילדות, נערות ונשים חולצות תלבושת (ורודות) גרביים 40 ד' בדים, כמו"כ במחיר הזמנותי סיפים וקמן
ביסים רביעי וחמישי 10 — 8 בערב בשדרות ורדניץ 13, בני ברק
כל הקודם זוכה

הזהב
רחוב חזון איש 2 בני ברק
מכונות גילוח "פיליפס"
מכל הסוגים
אין יותר זול מאשר בזהב
חדש!
הגיעו סכינים להחלפה

מוסדות "אור יעקב" ו"אור זרוע" באר"י
ע"ש הרב ר' יעקב מזרחי זצ"ל [illegible]
רחובות
ראש העין
כוס תנחומים
אנו משתתפים בצערו ובאבלו הכבד של מכובדנו
הרה"ג ר' יוסף שטיגל שליט"א
עם פטירת רעיתו הנכבדה הצדקנית
מרת רחמה פרומא ע"ה
המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים
ולא תוסיפו לדאבה עוד
ההנהלה והאברכים